

**SÖKANDE**

Fortum Waste Solutions AB, 556129-9537  
692 85 Kumla

Ombud: Advokat Joel Mårtensson och Advokat Joanna Romgard  
Mannheimer Swartling Advokatbyrå AB  
Box 1711  
111 87 Stockholm

**SAKEN**

Tillstånd enligt miljöbalken till deponiverksamhet och behandling av avfall och farligt avfall, Nolby 6:83, Sundsvalls kommun

Avrinningsområde: 41/42

Koordinater: N: 6912416, E: 620717 (SWEREF 99 TM)

**DOMSLUT****A. Tillstånd**

Mark- och miljödomstolen lämnar Fortum Waste Solutions AB (Bolaget) tillstånd enligt miljöbalken till verksamhet på fastigheten Nolby 6:83 i Sundsvalls kommun enligt följande:

1. Mottagning, sortering, förbehandling och lagring av inkommande avfallsfraktioner upp till 250 000 ton avfall, varav upp till 250 000 ton farligt avfall, per år.
2. Behandling av upp till 100 000 ton förorenade jordmassor, varav upp till 100 000 ton farligt avfall, per år.
3. Behandling av upp till 50 000 ton annat avfall, varav upp till 50 000 ton farligt avfall, per år.
4. Deponering av upp till 100 000 ton avfall, varav upp till 100 000 ton farligt avfall, per år.

## **B. Förteckning över avfallsslag som får tas emot, behandlas och deponeras**

De avfallstyper med koder enligt bilaga 3 till avfallsförordningen (2020:614) som får hanteras och deponeras på anläggningen framgår av **domsbilaga 1**.

## **C. Villkor m.m.**

### **Slutliga villkor**

#### *Allmänt villkor*

1. Om inte annat följer av nedan angivna villkor ska anläggningen och verksamheten – inbegripet åtgärder för att minska vatten- och luftföroreningar samt andra störningar för omgivningen – utformas och bedrivs i huvudsaklig överensstämmelse med vad Bolaget uppgett eller åtagit sig i målet.

#### *Ekonomisk säkerhet*

2. Bolaget ska hos Länsstyrelsen i Västernorrlands län ställa säkerhet (S) för kostnader för sluttäckning (Sk) och efterbehandling (EBk) av deponin. Säkerhetens storlek ska beräknas för varje kalenderår enligt följande formel.

$$S = EBk + Sk; Sk = 280 \times (DY1 + DY2).$$

DY1 = ianspråktagen men ej täckt deponiyta per den 30 oktober det aktuella året.

DY2 = bedömd tillkommande deponiyta under kommande år. EBk har i december 2019 beräknats till 11 775 000 SEK och sluttäckningskostnaden per kvadratmeter har i juli 2020 beräknats till 280 SEK.

Dessa belopp ska årligen räknas upp efter ändringar i förhållande till KPI (december som basmånad). Bolaget ska senast den 15 november varje år inkomma till länsstyrelsen med underlag för beräkning av säkerheten för nästkommande år. Vid oenighet mellan länsstyrelsen och Bolaget ska tvistig fråga hänskjutas till mark- och miljödomstolen.

*Buller m.m.*

3. Mottagning av avfall och andra bullrande verksamheter får normalt bedrivas vardagar måndag - fredag mellan kl. 06.00-18.00. Akuta transporter får ske utöver dessa tider och endast undantagsvis. Anmälan ska snarast därefter göras till tillsynsmyndigheten. Utökade verksamhetstider vid större projekt får ske efter anmälan till tillsynsmyndigheten.

4. Buller från verksamheten ska begränsas så att det utomhus vid bostäder inte ger upphov till högre ekvivalent ljudnivå än

50 dB(A) vardagar måndag – fredag (kl. 06.00-18.00)

40 dB(A) nattetid (kl. 22.00-06.00)

45 dB(A) övrig tid

Arbetsmoment som typisk sett kan ge upphov till momentana ljudnivåer över 55 dB(A) får inte utföras nattetid.

*Utsläpp till vatten m.m.*

5. Förorenat vatten inom Bolagets verksamhetsområde ska samlas upp och behandlas i en reningsanläggning.

6. Metod för rening av lakvatten under efterbehandlingsfasen ska presenteras för tillsynsmyndigheten senast tre månader före det att driftsfasen ska upphöra.

7. Ytvattendiken konstrueras så att ytvatten från omgivande områden ej når behandlings - eller deponeringsytan.

*Hantering av avfall*

8. Uppläggning av avfall får endast ske i deponiceller och på behandlingsyta inom vattenuppsamlingsområde.

9. Deponerade massor ska sluttäckas så snart full höjd enligt gällande detaljplan nåtts i varje cellavsnitt och stabiliseringsarbetet avslutats. Senast tre månader före sådan sluttäckning ska anmälan ske till tillsynsmyndigheten.

10. Innan behandlingsformerna respektive deponeringen av ett avfallsslag, som bedöms innehålla föroreningar som inte kan kontrolleras i utgående vatten, påbörjas ska de redovisas för tillsynsmyndigheten. I redovisningen ska bolaget beskriva försiktighetsmått för omgivningen, inklusive rening av förorenat vatten som behandlingen/deponeringen ger upphov till.

11. Bolaget får använda sig av samkaraktärisering för avfall, inklusive farligt avfall. Detta gäller leveranser om < 50 ton per år per avfallsproducent, som baserat på tillgänglig information bedöms klara gällande mottagningskriterier för deponi för farligt avfall. Av dessa små mängder producerar bolaget ett nytt avfall som laktestas före deponering.

12. Vid användande av avfall som konstruktionsmaterial på området utanför deponins tätskikt ska de nivåer som anges för Mindre Känslig Markanvändning (för närvarande enligt Naturvårdsverkets rapporter 4638 och 4889) underskridas.

13. Arbetsfordon och lastbilar som kontaminerats med avfall ska rengöras utvändigt innan de lämnar avfallsområdet.

#### *Olägenheter*

14. Verksamheten ska bedrivas så att olägenheter till följd av lukt, damning och nedskräpning undviks. Om störningar från verksamheten uppkommer ska bolaget vidta effektiva skyddsåtgärder.

Dammande avfall med risk för spridning utanför verksamhetsområdet ska fuktas eller på annat sätt behandlas när det hanteras inom verksamheten, alternativt förvaras under tak eller täckas på annat sätt.

*Verksamhetsområdets utformning*

15. Bolagets verksamhetsområde ska i sin helhet vara inhägnat. Infarten till området ska ha låsbar grind. Stängslet ska kontrolleras regelbundet och eventuella skador repareras utan dröjsmål.

*Information till närboende*

16. Bolaget ska informera närboende om verksamheten.

*Kontroll av verksamheten*

17. Ett aktuellt kontrollprogram ska finnas och följas. I kontrollprogrammet ska anges mätmetoder, mätfrekvens och utvärderingsmetoder. Ett reviderat kontrollprogram ska lämnas in till tillsynsmyndigheten senast sex månader efter det att mark- och miljödomstolens dom vunnit laga kraft.

*Kemiska produkter*

18. Kemiska produkter ska hanteras så att spill och läckage inte kan nå avloppsledningar eller omgivningen utan att renas. Förvaring ska ske på yta som är ogenomsläpplig för de aktuella ämnena, försedd med invallning eller annan konstruktion till skydd mot utsläpp samt i övrigt utformad så att nederbörd inte ansamlas. Tätningar eller liknande utrustning och absorptionsmedel ska finnas lätt tillgängligt.

*Övrigt*

19. När tillståndet tas i anspråk ska Bolaget anmäla detta till tillsynsmyndigheten.

**D. Igångsättnings tid**

Den tillståndsgivna verksamheten ska ha satts igång inom 5 år efter det att tillståndet vunnit laga kraft.

### **E. Delegationer**

Med stöd av 22 kap. 25 § miljöbalken överlåter mark- och miljödomstolen till tillsynsmyndigheten att föreskriva villkor avseende

- utökade verksamhetstider enligt villkor 3,
- metod för rening av vatten enligt villkor 5,
- metod för rening av lakvatten under efterbehandlingsfasen enligt villkor 6,
- hur sluttäckning ska ske enligt villkor 9,
- eventuella åtgärder i de fall utförda kontroller/analyser visar att någon avfallstyp bör hanteras på sätt som inte kan förutses vid tiden för ansökan,
- de åtgärder som kan bli följden av bolagets förpliktelser beträffande luktolägenheter enligt villkor 14 och
- hur och när närboende ska informeras enligt villkor 16.

### **F. Uppskjutna frågor**

Med stöd av 22 kap. 27 § första stycket miljöbalken skjuter mark- och miljödomstolen upp fastställandet av slutliga villkor för utsläpp av vatten från verksamheten. Mark- och miljödomstolen förelägger Bolaget att under prövotiden genomföra följande.

Bolaget ska utreda vattnets karaktär och lämpliga behandlingsmetoder. Utredningen ska omfatta analys av de parametrar som Bolaget bedömer vara relevanta.

Utredningen ska vidare omfatta de åtgärder som är tekniskt möjliga, miljömässigt motiverade samt ur kostnadssynpunkt rimliga för att begränsa utsläppen.

Utredningen ska innefatta analys av åtminstone följande parametrar:

pH, TOC, susp. ämnen, olja (oljeindex), totalkväve, totalfosfor, total cyanid, fri cyanid, arsenik, bly, kadmium, koppar, krom, kvicksilver, nickel, zink, PAH (cancerogena), PAH (övriga), PFAS 11, \*pentaklorfenol \*PCB 7 samt \*dioxiner och furaner.

\* vid misstanke om förorening.

Resultatet av utredningen ska tillsammans med förslag till slutliga villkor ges in till mark- och miljödomstolen senast fyra år efter att tillståndet har vunnit laga kraft.

### **G. Provisoriska föreskrifter**

Under provotiden ska följande provisoriska föreskrifter gälla.

P1 Föroreningsinnehållet i utgående vatten till ledning för avledning till recipienten får, för vart och ett av värdena, tio månader av tolv per kalenderår, inte innehålla föroreningshalter som överskrider följande månadsmedelvärden, som ligger inom intervallen i BAT-AEL:

| <b>Parameter</b>       | <b>Enhet</b> | <b>Begränsningsvärde</b> |
|------------------------|--------------|--------------------------|
| pH*                    | -            | 6,0 – 9,0                |
| TOC                    | mg/l         | 60                       |
| Suspenderande ämnen    | mg/l         | 60                       |
| Olja (som oljeindex)   | mg/l         | 10                       |
| Totalkväve             | mg/l         | 25                       |
| Totalfosfor            | mg/l         | 2                        |
| Total cyanid           | mg/l         | 5                        |
| Varav fri cyanid       | mg/l         | 0,1                      |
| Arsenik (As)           | mg/l         | 0,05                     |
| Bly (Pb)               | mg/l         | 0,1                      |
| Kadmium (Cd)           | mg/l         | 0,05                     |
| Koppar (Cu)            | mg/l         | 0,5                      |
| Krom (Cr)              | mg/l         | 0,15                     |
| Kvicksilver (Hg)       | mg/l         | 0,005                    |
| Nickel (Ni)            | mg/l         | 0,5                      |
| Zink (Zn)              | mg/l         | 1                        |
| Pentaklorfenol (PCP)** | µg/l         | 50                       |
| PCB (total)**          | µg/l         | 0,1                      |

|                   |      |     |
|-------------------|------|-----|
| PAH (cancerogena) | µg/l | 0,5 |
| PAH (övriga)      | µg/l | 100 |

\* momentanvärde

\*\* analyseras endast vid misstanke om förekomst.

P2 Innan behandling av avfallsslag med andra dimensionerande föroreningar än vad som listats i P1 ska Bolaget i förväg anmäla det till tillsynsmyndigheten. Lakvattnet ska, om detta bedöms som nödvändigt, analyseras avseende ytterligare parametrar än vad som beskrivits i föreskrift P1. Bolaget ska samråda med tillsynsmyndigheten om provtagningens omfattning.

## H. Övrigt

### *Verkställighetsförordnande*

Tillståndet får tas i anspråk även om domen inte vunnit laga kraft.

### *Miljökonsekvensbeskrivning*

Mark- och miljödomstolen godkänner miljökonsekvensbeskrivningen.

---



INNEHÅLLSFÖRTECKNING

|                                                                             |    |
|-----------------------------------------------------------------------------|----|
| DOMSLUT .....                                                               | 1  |
| BAKGRUND .....                                                              | 11 |
| Tidigare avgöranden, tillstånd och verksamhetsutövare .....                 | 11 |
| YRKANDE .....                                                               | 12 |
| ANSÖKAN M.M. ....                                                           | 13 |
| Orientering .....                                                           | 14 |
| Gällande tillstånd m.m. ....                                                | 15 |
| Fortums och GANSCAs samarbete.....                                          | 15 |
| Områdesförhållanden .....                                                   | 16 |
| Verksamhetsbeskrivning.....                                                 | 17 |
| IED-frågor.....                                                             | 26 |
| Miljökonsekvensbeskrivning .....                                            | 27 |
| Samråd .....                                                                | 35 |
| Tillåtlighetsfrågor.....                                                    | 35 |
| Villkor mm.....                                                             | 39 |
| Förslag till slutliga villkor .....                                         | 39 |
| Delegationer .....                                                          | 43 |
| Prövotid och provisoriska föreskrifter .....                                | 43 |
| Igångsättnings tid .....                                                    | 45 |
| Verkställighetsförordnande.....                                             | 45 |
| Hantering av nu gällande tillstånd.....                                     | 45 |
| Särskilda uppgifter enligt miljöbalken (MB) .....                           | 46 |
| Uppgifter enligt 20 a § förordningen (1998:899) om miljöfarlig .....        | 47 |
| verksamhet och hälsoskydd .....                                             | 47 |
| Uppgifter enligt 36 § förordningen (2001:512) om deponering av avfall ..... | 47 |
| Angående provotidsföreskriften i mål nr M 3572-11 .....                     | 48 |
| YTTRANDEN .....                                                             | 55 |
| Miljönämnden i Sundsvalls kommun.....                                       | 55 |
| Länsstyrelsen.....                                                          | 65 |
| SÖKANDENS BEMÖTANDE .....                                                   | 67 |
| DOMSKÄL.....                                                                | 81 |
| Miljökonsekvensbeskrivning .....                                            | 81 |
| Tillåtlighet.....                                                           | 82 |
| IED-verksamhet .....                                                        | 84 |

|                                       |    |
|---------------------------------------|----|
| Tillståndets omfattning .....         | 85 |
| Slutliga villkor och delegation ..... | 87 |
| Uppskjutna frågor.....                | 90 |
| Verkställighetsförordnande.....       | 91 |

## **BAKGRUND**

### **Tidigare avgöranden, tillstånd och verksamhetsutövare**

Genom beslut 1994 lämnade länsstyrelsen GANSCA Deponi AB (GANSCA) tillstånd att uppföra och driva Vaple deponi. Beslutet ändrades 1995 av Koncessionsnämnden för miljöskydd dels genom att begränsa mängden avfall till 25 000 ton per år, dels upphäva och ändra vissa av de av länsstyrelsen föreslagna villkoren. Deponin togs i drift 1996.

Mark- och miljödomstolen har i mål M 3572-11 genom deldom den 22 augusti 2013 lämnat GANSCA tillstånd till fortsatt och utökad verksamhet för mottagning och deponering av avfall vid Vaple deponi i Sundsvalls kommun på fastigheten Nolby 6:81 i Sundsvalls kommun.

Efter deldomen har verksamheten på deponin delats upp så att Fortum Waste Solutions AB (Fortum eller Bolaget) numera ansvarar för den del av tillståndet som handlar om utökningen i form av ökad deponering och jordbehandling. Fortums verksamhet bedrivs på en avstyckad fastighet, Nolby 6:83.

GANSCA och Fortum har tecknat samarbetsavtal som i detalj reglerar samarbetet och ansvarsgränser mellan de båda parterna. Tillsynsmyndigheten, länsstyrelsen, har godtagit att två verksamhetsutövare bedriver verksamhet med stöd av samma tillstånd enligt viss uppdelning på de två fastigheterna. Fortum har i nu aktuell ansökan uppgett att man medger att det ansökta tillståndet, i vissa närmare beskrivna delar, ersätter det gällande tillståndet, från det att det nya tillståndet vunnit laga kraft och tagits i anspråk. Fortum har också åberopat motsvarande medgivande från GANSCA.

## **YRKANDE**

**Fortum** yrkar att mark- och miljödomstolen meddelar tillstånd enligt 9 kap. miljöbalken till miljöfarlig verksamhet på fastigheten Sundsvall Nolby 6:83 i Sundsvalls kommun enligt följande:

- Mottagning, sortering, förbehandling och lagring av inkommande avfallsfraktioner upp till 250 000 ton avfall, varav upp till 250 000 ton farligt avfall, per år
- Behandling av upp till 100 000 ton förorenade jordmassor, varav upp till 100 000 ton farligt avfall, per år
- Behandling av upp till 50 000 ton annat avfall, varav upp till 50 000 ton farligt avfall, per år
- Deponering av upp till 100 000 ton avfall, varav upp till 100 000 ton farligt avfall, per år

Mängden avfall som lagras inom bolagets verksamhetsområde bedöms inte vid något tillfälle överstiga 100 000 ton (varav upp till 100 000 ton farligt avfall).

Fortum yrkar vidare att mark- och miljödomstolen

- förordnar att det meddelade tillståndet, med stöd av 22 kap. 28 § miljöbalken, fås i anspråk även om domen inte har vunnit laga kraft (verkställighetsförordnande), och
- godkänner den till ansökan fogade miljökonsekvensbeskrivningen.

Allt i huvudsaklig överensstämmelse med vad som anges i ansökan med bilagor och i övrigt i målet.

Fortum yrkar också, i enlighet med bilaga 6 till ansökan, att mark- och miljödomstolen förordnar att tillståndet i M 3572-11 delvis upphör att gälla när det nya tillståndet har vunnit laga kraft.

**Miljönämnden i Sundsvalls kommun** har uppgett att dess ställningstagande i huvudsak inte har förändrats vad gäller riskerna med utökning av deponi- och

behandlingsverksamheten av avfall och farligt avfall i jämförelse med nuvarande deldom i mål nr M 3572-11 den 2013-08-22.

**Länsstyrelsen** anser att ansökan kan bifallas.

### **ANSÖKAN M.M.**

Fortum ansöker om tillstånd enligt miljöbalken för deponiverksamhet och behandling av avfall och farligt avfall på fastigheten Sundsvall Nolby 6:83 i huvudsaklig överensstämmelse med vad som angivits nedan och i bifogad miljökonsekvensbeskrivning inklusive teknisk beskrivning (Bilaga 1). Jämte ansökan har även upprättats en statusrapport, som ges in tillsammans med ansökan.

Tabell 1. Verksamhetskoder för verksamhet som avses bedrivas av Fortum inom fastigheten Nolby 6:83.

| Tillståndsplikt enligt miljöprövningsförordningen (2013:251) | Verksamhetskod | Beskrivning                                                                                                                                                                                  |
|--------------------------------------------------------------|----------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 29 kap 48 §                                                  | 90.30 B        | Lagring av icke-farligt avfall som en del av att samla in icke-farligt avfall.                                                                                                               |
| 29 kap 50 §                                                  | 90.50 B        | Lagring av farligt avfall som en del av att samla in farligt avfall.                                                                                                                         |
| 29 kap 42 §                                                  | 90.70 B        | Sortering av icke-farligt avfall.                                                                                                                                                            |
| 29 kap 44 §                                                  | 90.90 C        | Sortering, demontering eller annan behandling av avfall bestående av elektriska och elektroniska komponenter, innan ytterligare behandling (ej komponenter eller utrustning med isolerolja). |
| 29 kap 40 §                                                  | 90.100 B       | Återvinning av mer än 10 000 ton icke-farligt avfall per kalenderår genom mekanisk bearbetning.                                                                                              |
| 29 kap 34 §                                                  | 90.131 B       | Återvinning av icke-farligt avfall för anläggningsändamål på ett sätt som kan förorena mark, vattenområde eller grundvatten, om föroreningsrisken inte endast är ringa.                      |
| 29 kap 35 §                                                  | 90.141 C       | Återvinning av icke-farligt avfall för anläggningsändamål på ett sätt som kan förorena mark, vattenområde eller grundvatten, om föroreningsrisken är ringa.                                  |
| 29 kap 21 §                                                  | 90.300-i B     | Deponering av icke-farligt avfall som inte är inert.                                                                                                                                         |
| 29 kap 23 §                                                  | 90.320-i A     | Deponering av farligt avfall.                                                                                                                                                                |
| 29 kap 66 §                                                  | 90.405-i B     | Bortskaffande av icke-farligt avfall, om den tillförda mängden avfall är mer än 50 ton per dygn eller mer än                                                                                 |

|                    |            |                                                                                                                                                                                                           |
|--------------------|------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                    |            | 12 500 ton per kalenderår och verksamheten avser biologisk behandling, fysikalisk-kemisk behandling samt behandling av slagg eller aska.                                                                  |
| <b>29 kap 65 §</b> | 90.406-I B | Återvinning och/eller bortskaffande av icke-farligt avfall genom biologisk behandling, förbehandling av avfall samt behandling av slagg eller aska. Här ingår även återvinning genom mekanisk bearbetning |
| <b>29 kap 56 §</b> | 90.408-I B | Lagring av farligt avfall i avvaktan på sådan behandling som kräver tillstånd enligt 5, 6, 7, 8 eller 67 §, om mängden avfall vid något tillfälle är mer än 50 ton.                                       |
| <b>29 kap 69 §</b> | 90.420 B   | Behandling av icke-farligt avfall, om den tillförda mängden avfall är mer än 500 ton men högst 100 000 ton per kalenderår.                                                                                |
| <b>29 kap 67§</b>  | 90.435-I A | Återvinning och/eller bortskaffande av farligt avfall genom främst biologisk behandling, fysikalisk-kemisk behandling och omförpackning.                                                                  |

### Orientering

Fortum bedriver verksamhet inom avfallshantering och återvinning, och erbjuder lösningar som förbättrar material- och energieffektivitet genom återvinning, återanvändning och slutförvaring samt marksanering och miljöbyggtjänster. Verksamheten bedrivs med fokus på kvalitet, säkerhet, arbetsmiljö och miljö. Ledningssystemet är certifierat enligt ISO 9001, ISO14001 och OHSAS 18001. Företaget startade 1969 under namnet Svensk Avfallskonvertering AB (SAKAB) och startade avfallsbehandling i Kumla på 1970-talet. Sedan augusti år 2016 ägs företaget av Fortum Oy. Fortums huvudanläggning finns i Kumla, med två förbränningsanläggningar (högtemperaturförbränning och rosteranläggning), jordbehandling, deponi för farligt avfall samt förbehandling och sortering för att optimera avfallshanteringen och möjliggöra återvinning. Företaget samarbetar med avfallsanläggningar på olika platser i landet för lokal avfallshantering.

Fortum äger Sundsvall Nolby 6:83 (4,65 ha av f.d. Nolby 6:81) ca 1 mil söder om Sundsvall, där man driver egen deponiverksamhet för farligt avfall samt lagring och behandling av avfall inom tillstånd M 3572-11 som delas med GANSCA . Fortums verksamhet bedrivs i direkt närhet till GANSCAs befintliga avfallshanteringsområde på Vaple deponi. Verksamhetsområdena är separerade från varandra med staket. Fortum WS har tillgång till fordonsväg och hjultvätt på GANSCAs område.

**Gällande tillstånd m.m.**

I deldom den 22 augusti 2013 (Mål nr M 3572-11), lämnade Mark- och miljödomstolen vid Östersunds tingsrätt GANSCA tillstånd enligt miljöbalken till deponiverksamhet vid Vaple deponi, Sundsvalls Kommun (Bilaga 3).

I deldom den 25 januari 2018 samt den 13 december 2018 (mål nr M 3572-11), förlängde Mark- och miljödomstolen vid Östersunds tingsrätt den prøvotid avseende villkor för hanteringen av avloppsvatten som föreskrivs i nyssnämnda tillstånd. Resultatet av utredningen ska enligt den senaste deldomen lämnas senast fyra år efter den första mottagna avfallsleveransen. I beslut daterat den 29 augusti 2018 (555-4358-2018, 2281-60-058) har Länsstyrelsen i Västernorrlands län (länsstyrelsen) beslutat om försiktighetsåtgärder vid samkaraktärisering (Bilaga 4). Nu gällande tillstånd utgörs av deldom i mål M 3572-11 (Bilaga 3). Det nu gällande tillståndet nyttjas av både GANSCA och av Fortum . Uppdelning av tillståndet mellan GANSCA och Fortum (tidigare Ekokem AB) har gjorts enligt anmälan till länsstyrelsen 2016 (Bilaga 5) med ett undantag: GANSCA har ställt hela den ekonomiska säkerhet om 3,0 MSEK som stipuleras i slutligt villkor 2 i form av en bankgaranti ställd till länsstyrelsen.

**Fortums och GANSCAs samarbete**

Fortum har sedan flera år ett samarbete med GANSCA. År 2013 erhöll GANSCA tillstånd för utökad verksamhet, som omfattade jordbehandling och deponering, planerad att utföras av Fortum (dåvarande Sakab AB). Sedan den 19 september 2016 delas tillståndet M 3572-11 mellan bolagen (Bilaga 5). Bilaga 5 utgör del av GANSCAs och Fortums anmälan till länsstyrelsen 2016 och motsvarar nuvarande uppdelning mellan bolagen, utom för slutligt villkor 2. Uppdelningen finns beskriven i Tabell 2 nedan. Fortums verksamhetsområde ligger i direkt anslutning till GANSCAs. Fortum använder enligt avtal GANSCAs väg, våg och hjultvätt. Vatten från de båda verksamheterna renas och provtas enskilt men avleds till recipient genom samma ledning. Fortums respektive GANSCAs verksamhetsområden är avgränsade från varandra med staket. Uppdelningen av ansvar mellan bolagen fastslås i avtal.

För att ha tydliga ansvarsgränser och möjliggöra utökad verksamhet ansöker nu Fortum om eget tillstånd. Det nya tillståndet innebär en utökning av verksamheten jämfört med de delar av M 3572-11 som avser Fortum verksamhet. När det nya tillståndet tagits i anspråk och vunnit laga kraft kan detta ersätta befintligt tillstånd, såvitt avser Fortum verksamhet, och de villkor som är specifikt kopplade därtill. Vilka delar av befintligt tillstånd som kan förfalla och vilka som behöver kvarstå framgår av, se vidare nedan under avsnittet Hantering av nu gällande tillstånd.

### **Områdesförhållanden**

Detaljplan för Vaple deponi (2281K-DP-426) antogs den 27 april 2016 och har vunnit laga kraft den 24 maj 2016 (SBN-2015-01107). Platsen är detaljplanelagd för deponi. Närmaste bostäder ligger ca 900 m norr om verksamheten, i byn Vaple (se Figur 1). Inga fornlämningar eller övriga kulturhistoriska objekt har registrerats i direkt anslutning till verksamhetsområdet. Söder om verksamhetsområdet ligger Omsberget och Midskogsberget samt en våtmark. Naturmiljön består av blandad storskog med inslag av hyggen och till viss del hällmarker. Norr om deponin passerar Vapelbäcken. Det är en mindre bäck som börjar uppströms deponiområdet och mynnar ut i Svartviksfjärden.

Området vid Vapelbäcken har i naturinventeringar beskrivits som ett ravinlandskap med välutvecklad lövträdsbård och högtörtsskikt (FOV 2016, Vapelbäcken Inventering och kartering). Området har sammantaget ett högt värde för biologisk mångfald i form av vattenmiljöer, fågelbiotoper, rika miljöer för vedsvampar, insekter och groddjur. I området kring verksamheten finns flertalet områden av riksintresse, vilka presenteras närmare i miljökonsekvensbeskrivningen. De närmsta riksintressena för kulturmiljövården är Allsta/Klingsta respektive Högom samt Ljungans dalgång som ligger ca 4-5 km sydväst och söder om verksamheten. Vattenskyddsområdet Njurunda Grönsta/Njurunda Nolby finns ca 5 km söder om verksamhetsområdet. Ca 5 km sydväst om verksamheten finns naturreservatet Grenforsen, som också är ett Natura 2000-område med anledning av art- och habitatdirektivet. Naturreservatet Sidsjö är ett art-/habitatsskyddsområde vid



Södra Stadsberget, som ligger ca 4,5 km nordväst om verksamhetsområdet. Deponiområdet ligger vid friluftsområdet Södra Berget, vilket är ett område som nyttjas flitigt. Mittnordenleden samt Fågelbergsstugan är exempel på aktivitetsmål. E4 är riksintresse för kommunikation och passerar som närmast ca 360 m öster om området.

### **Verksamhetsbeskrivning**

Utförlig verksamhetsbeskrivning finns att läsa i miljökonsekvensbeskrivningens tekniska beskrivning. Nedan följer en sammanfattning.

#### ***Nuvarande verksamhet***

Fortum bedriver sin verksamhet i direkt närhet till GANSCAs befintliga verksamhet vid Vaple, inom tillståndet M 3572-11.

#### ***Deponi***

Fortum började anlägga en egen deponi under år 2017. Avfallscellerna konstrueras enligt krav för en farligt avfalldeponi enligt förordningen (2001:512) om deponering av avfall. Deponering startade under 2018. Inkommande avfall vägs, mottagningskontrolleras och journalförs före uppläggning. Avfallet läggs därefter upp i avsedd deponicell. Cellerna sluttäcks när full höjd uppnås (enligt gällande detaljplan är maxhöjden 15 m över omgivande mark). Avfallsslag som avses behandlas och deponeras regleras i gällande tillstånd.

#### ***Behandling av avfall***

Ytan för uppläggning, mellanlagring och behandling av avfall består av en hårdgjord yta som är byggd som en deponibotten. Behandlingsytan byggs inom denna bottenkonstruktion. Vatten från ytan samlas upp i en damm inför rening i vattenreningsanläggning. Potentiella behandlingsmetoder inom ytan kan vara biologisk behandling och/eller mekanisk behandling genom jordtvätt, avvattning, stabilisering och solidifiering.

### ***Planerad verksamhet***

Den planerade verksamheten innefattar nuvarande verksamhet med deponering och behandling, men de sökta volymerna kommer att vara större än dagens (se Tabell 2). Ansökan omfattar därtill fler verksamhetskoder och behandling av fler sorters avfall än befintligt tillstånd. Jämförelserna som görs med befintligt tillstånd i detta avsnitt avser Fortums del av det befintliga tillståndet. I tabell 1 ovan finns en sammanställning över verksamhetskoder. I bilaga 3 till miljökonsekvensbeskrivningen finns en förteckning över aktuella avfallskoder.

Tabell 2. Sammanställning av avfallsmängder.

|                                                    | Totalt tillståndsgivna<br>mängder idag                        | Fortum WS:s del av<br>tillståndsgiven<br>mängd               | Sökt mängd                                                   |
|----------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------|
| <b>Mottagning, lagring och<br/>sortering</b>       | 250 000 ton, varav<br>150 000 ton FA, per<br>rullande tre år  | 175 000 ton, varav<br>120 000 ton FA, per<br>rullande tre år | 250 000 ton, varav upp till<br>250 000 ton FA, per år        |
| <b>Behandling förorenade<br/>jordmassor per år</b> | 100 000 ton, varav<br>50 000 ton FA                           | 100 000 ton, varav<br>50 000 ton FA                          | 100 000 ton, varav upp till<br>100 000 ton FA                |
| <b>Behandling annat avfall<br/>per år</b>          | 30 000 ton, varav<br>10 000 ton FA                            | 30 000 ton, varav<br>10 000 ton FA                           | 50 000 ton, varav upp till<br>50 000 ton FA                  |
| <b>Deponering</b>                                  | 100 000 ton per<br>rullande tre år, varav<br>20 000 ton FA/år | 65 000 ton per<br>rullande tre år, varav<br>13 500 ton FA/år | 100 000 ton avfall, varav upp<br>till 100 000 ton FA, per år |

### ***Mottagning, lagring och sortering***

Mottagning, förbehandling, sortering och lagring kommer att ske av både icke-farligt och farligt avfall, totalt upp till 250 000 ton per år, varav hela mängden upp till 250 000 får utgöras av farligt avfall. Det farliga avfallet kommer att antingen behandlas eller deponeras. Den sökta mängden om 250 000 ton per år bedöms kunna bli aktuell då stora marksaneringsprojekt förekommer i regionen. Ett normalflöde bedöms vara ca 150 000 ton per år. De massor som används vid konstruktion av ytor och deponin räknas inte in i de mängder som anges i Tabell 2 ovan. Avfall som inkommer till verksamheten vägs, kontrolleras och lossas på hårdgjord yta för vidare hantering. Lagring sker så att risk för spridning till omgivning minimeras, dels genom uppsamling av vatten och dels genom dammbekämpning vid behov samt genom att lagring kan ske under tak alternativt presenning vid behov.

*Behandling av avfall*

Planerade behandlingsmetoder är biologiska och/eller mekaniska samt fysikalisk-kemiska. Behandlingarna kommer att genomföras kampanjvis, beroende på behov och efterfrågan. Det är därmed inte troligt att alla metoder sker samtidigt inom verksamheten. Därutöver kan andra metoder komma att bli aktuella efter samråd med tillsynsmyndigheten.

*Förbehandling, mekanisk bearbetning, fysikalisk-kemisk behandling och avvattning*

Genom att mekaniskt skilja olika fraktioner av jordpartiklar från varandra kan mängden förorenad jord minska betydligt då huvuddelen av föroreningen oftast sitter på den fina fraktionen. Genom sortering kan stora delar av en förorenad jordmassa därför friklassas och återanvändas. Jordtvätt innebär att det finare materialet sorteras från det grövre genom siktnings, skakning, sköljning samt spolning.

Jordtvätt används i huvudsak för rening av metallförorenad jord, men kan även användas för avskiljning av oljeförorening.

Stabilisering är en behandlingsmetod som används för att minska mobiliteten och biotillgängligheten hos en förorening genom att förändra dess kemiska förekomstform genom tillsats av stabiliseringsmedel. Med solidifiering avses en fysikalisk inneslutning av den förorenade jorden i en matris med minskad genomsläpplighet (hydraulisk konduktivitet) och därmed minskad utlakning av föroreningar. Solidifiering kan användas för alla typer av föroreningar, men företrädesvis för oorganiska ämnen.

Muddermassor kräver avvattning innan behandling. Även andra blöta massor kan komma att avvattnas som t ex jord från schakt under grundvattenyta. Avvattning görs genom lagring av massorna i bassänger alternativt slamfickor/avvattningsytor med tydlig lågpunkt. Där sker passiv avvattning genom att jordpartiklarna sedimenterar till botten av bassängen och vattnet kan därefter bortforslas. Alternativ till detta kan vara mekaniska avvattningsmetoder som t ex kammarfilterpress och

silbandspress. Dessa avvattningsmetoder används även som slutsteg i jordtvätt. Avfall i vätskeform kan komma att tas in för avvattning.

Bolaget planerar även att ta emot och rena grund-, dag- och schaktvatten som levereras till platsen och som har motsvarande egenskaper som det lak- och dagvatten som uppstår på anläggningen. Det mottagna vattnet kommer att renas i reningsverket på anläggningen. Volymen kommer att uppgå till maximalt 5 000 m<sup>3</sup> per år.

#### *Biologisk behandling*

Massor förorenade med organiska föroreningar som exempelvis kolväten kan behandlas biologiskt ("BioSan") som är en metod där organiska föroreningar i jorden bryts ner med hjälp av bakterier, som tillsätts tillsammans med näringsämnen, vatten och luft för att snabbt få till stånd en hög nedbrytningshastighet.

#### *Behandlingsyta*

I takt med att deponin byggs ut kommer behandlingsyta att tas i anspråk och ny behandlingsyta att anläggas. Innan anläggningsarbete påbörjas görs en anmälan till tillsynsmyndigheten, med beskrivning av hur ny yta ska anläggas.

#### *Återvinning*

Återvinning kan ske genom förbehandling av avfall, biologisk behandling, mekanisk bearbetning, fysikalisk-kemisk behandling, omförpackning samt behandling av slagg eller aska.

#### *Deponering*

Fortum bygger en deponi för farligt avfall. Det är därmed mest resurseffektivt att så stor del som möjligt av deponerat avfall utgörs av farligt avfall. Därför yrkar Fortum på att hela den sökta deponeringskapaciteten om 100 000 ton avfall per år bör få utgöras av farligt avfall. Fortums befintliga tillstånd tillåter deponering av 65 000 ton avfall per rullande treårsperiod (varav 13 500 ton farligt avfall per år),

vilket innebär att sökt verksamhet medför en väsentlig utökning av deponeringskapaciteten. Avfallsceller konstrueras, utformas och sluttäcks enligt kraven för farligt avfalldeponier i förordningen (2001:512) om deponering av avfall. Avfall som kommer in vägs, mottagningskontrolleras och journalförs före uppläggning i avsedd deponicell. Vid behov förbehandlas avfallet innan deponering. Vidare kontrolleras att avfallet är tillåtet att deponera enligt gällande regler och att det har kända och godkända utlakningsegenskaper. Cellerna sluttäcks när full höjd uppnås. Fortum avser att använda samkaraktärisering för små mängder deponiavfall. Samkaraktärisering innebär att avfall om mindre mängd än 50 ton, som baserat på tillgänglig information bedöms klara lakkraven för farligt avfalldeponi, får levereras av kund utan föregående laktest. Av dessa små mängder producerar Fortum ett nytt sammansatt avfall som laktestas innan deponering. Det sammansatta avfallet behandlas på samma sätt som om avfallen hanterats separat och syftet med blandningen är att underlätta hanteringen. Kontroll av TOC sker på varje enskild leverans innan blandning. Fortum menar mot bakgrund av uppgifterna i denna ansökan att hanteringen och blandningen sker på ett hälso- och miljömässigt godtagbart sätt och med användning av bästa möjliga teknik och att den därför är tillåten enligt 18 § avfallsförordningen (2011:927). Denna hantering är godkänd av länsstyrelsen enligt beslut daterat 2018-08-29.

#### *Användning av avfall för anläggningsändamål*

Sluttäckning av deponin kommer att utföras enligt gällande krav, vilket för närvarande innebär att sluttäckning kommer att ske med massor godkända för anläggningsändamål, så som massor med föroreningshalt understigande Naturvårdsverkets riktlinjer för Mindre känslig mark ("MKM").

#### *Vattenhantering*

Vatten som påverkas av verksamheten utgörs av lakvatten och dagvatten. Lakvatten uppkommer i deponicellerna och samlas upp i en damm tillsammans med dagvatten från behandlingsytorna innan det renas i en vattenreningsanläggning.

Anläggningen utformas för att ta bort typiska föroreningar som påträffas i lakvatten från farligt avfalldeponi samt där avfallsbehandling förekommer. Partikelseparering

kommer ske genom filtrering. Beroende på vattnets egenskaper kan reningen anpassas för att optimera rening av aktuellt vatten.

Vid förekomst av olja kan oljefraktioner som är lättare än vatten avlägsnas genom oljeseparator. Därefter sker ytterligare filtrering genom sand och/eller kolfilter för att omhänderta de minsta partiklarna och eventuella organiska föreningar som PCP, PCB, PAH, TOC renas bort. I miljökonsekvensbeskrivningens tekniska beskrivning finns en principskiss för anläggningen. De tekniska detaljerna kan komma att modifieras beroende på vattnets faktiska egenskaper och föroreningsnivåer. Anläggningen underhålls enligt anvisningar i form av drift- och skötselinstruktioner.

Efter att vattnet har passerat reningsanläggningen samlas det i en renvattendamm. Vattnet provtas och analyseras enligt kontrollprogrammet och släpps slutligen till recipienten genom en tät ledning. Från GANSCAs respektive Fortums verksamhetsområden leds två från varandra fristående och var för sig kontrollerade flöden till ledning som leder till recipienten Svartviksfjärden. Vatten i omkringliggande terräng utanför Fortum:s verksamhetsområde hindras via avskärande diken att nå deponi- och behandlingsytor. Detta opåverkade ytvatten leds via diken till Vapelbäcken.

#### *Dagvattenhantering*

Avskärande diken kring verksamheten hindrar vatten från omkringliggande ytor från att komma i kontakt med deponi- och behandlingsytor och därmed att vattnet påverkas. Opåverkat vatten leds via diken till Vapelbäcken. Lakvatten från deponi- och behandlingsytor tas om hand via ledningssystem och leds till en lakvattendamm och vidare till vattenreningsanläggning. Efter rening leds det renade vattnet till en dagvattendamm där provtagning och analys av vattnet sker i enlighet med vad som beskrivs i kontrollprogrammet. Efter provtagning leds vattnet via en sluten ledning till recipienten Svartviksfjärden. Ledning av vatten från verksamheten sker separat från GANSCAs ledningssystem, vilket möjliggör separat kontroll och provtagning av respektive verksamhetsutövare. För närmare beskrivning av dagvattenhantering

inklusive reningssteg hänvisar bolaget till den reviderade MKB:n, avsnitt 4.5. Dagvattenhanteringen och påverkan på recipienten Svartviksfjärden beskrivs även i den reviderade påverkansanalysen för Svartviksfjärden (reviderad bilaga 12 till MKB). Se mer angående påverkan på recipienten Svartviksfjärden i avsnittet Påverkansanalys av miljökvalitetsnormen vid utsläpp till Svartviksfjärden under Planerad verksamhet nedan.

De beräkningar som redovisats i dagvattenberäkningen, bilaga 5 till ansökan, genomfördes innan den nuvarande verksamheten etablerades och innehåller en viss säkerhetsmarginal. Bolaget kompletterar de tidigare redovisade storleksangivelserna enligt följande. Det nuvarande verksamhetsområdet omfattar 4,64 ha, varav 1,05 ha utgörs av befintlig deponi och 1,15 ha utgörs av befintlig materialhantering men som planeras användas för deponibotten och 1,35 utgörs av berg. Totalt utgör den ytan 3,55 ha med hårdgjorda ytor som planeras för avfallshantering. Resterande område inom 4,64 ha utgörs av vattendammar med omgärdande områden samt områden i verksamhetsområdets ytterkant där någon avfallshantering eller deponi inte planeras.

Uppgiften om nuvarande 8 000 m<sup>3</sup> vatten avser dag- och lakvatten som uppkommer inom verksamhetsområdet, samlas upp och leds till en vattenreningsanläggning. Mängden vatten som förväntas uppstå styrs främst av nederbördsmängderna samt verksamhetsområdets storlek, och inte av den mängd material som mottas och deponeras. Ökningen till 13 000 m<sup>3</sup> beror istället på att bolaget avser att ta emot och rena förorenat vatten från schakter och dylikt.

#### *Påverkan på Vapelbäcken*

I enlighet med vad som redogörs för ovan tas allt dag- och lakvatten från verksamheten om hand och renas före utsläpp till Svartviksfjärden och påverkar inte Vapelbäcken. Endast sådant vatten som samlas upp i avskärmande diken, utan kontakt med verksamheten, leds direkt till Vapelbäcken, se även avsnitt 7.3.2 i MKB. Eftersom det vatten som leds till Vapelbäcken inte har kommit i kontakt med verksamheten och därmed inte påverkas har bolaget gjort bedömningen att

verksamheten inte påverkar möjligheterna att uppnå miljökvalitetsnormerna i Vapelbäcken genom direkta utsläpp till Vapelbäcken. Detta innebär att det endast är damm som sprids utanför verksamhetsområdet (utanför deponibotten) som kan påverka omgivningen och Vapelbäcken.

Bolaget inger en kompletterande utredning som avser risk för diffusa utsläpp genom damning till Vapelbäcken från Fortums deponi, (ny bilaga 14 till MKB). Som framgår av utredningen bedöms risken för spridning av damm utanför verksamhetsområdet som liten. Sammantaget bedöms risken för att den sökta verksamheten påverkar vattenkvaliteten i Vapelbäcken som liten. Det kompletterande underlaget stödjer bolagets bedömning att risken för påverkan på uppnående av miljökvalitetsnormerna i Vapelbäcken bedöms vara låg.

*Påverkansanalys av miljökvalitetsnormen vid utsläpp till Svartviksfjärden*

Bolaget inger en uppdaterad utredning avseende påverkan på vattenförekomsterna Svartviksfjärden och Draget, som ersätter tidigare ingiven bilaga 12 till MKB. Den uppdaterade påverkansanalysen innehåller förtydliganden avseende vilket underlag som analysen bygger på och recipientdata, omhändertagande och rening av dag- och lakvatten inom verksamhetsområdet, den hydrodynamiska modellen och dess tillförlitlighet, metodiken för blandningszoner samt slutsatserna kring påverkan i Svartviksfjärden. Underlaget innehåller en beskrivning av nuvarande status i vattenförekomsterna Svartviksfjärden och angränsande vattenförekomst Draget.

Sammantaget bedöms miljöeffekterna från sökt verksamhet inte äventyra möjligheten att uppnå god ekologisk och kemisk status för vattenförekomsterna Draget och Svartviksfjärden.

*Påverkan på grundvattnet*

De provtagningar som Miljökontoret hänvisar till och som visar på förhöjda halter av främst metaller påbörjades 2016, dvs. innan Fortums verksamhet påbörjades och kan därför inte bero på bolagets verksamhet. Senare mätningar visar på liknande



resultat och troligtvis härstammar de förhöjda halterna från naturliga källor. Detta beskrivs även i ingiven statusrapport, bilaga 2 till ansökan.

Sökt verksamhet omfattar den verksamhet som bedrivs av Fortum på fastigheten Nolby 6:83 som ligger i nära anslutning till GANSCAs deponi. Första mottagningstillfälle på Fortums anläggning på fastigheten Nolby 6:83 skedde 2017-12-11. Avfallet lagrades under tak. Under sommaren 2018 mottogs ytterligare material, men på grund av låga halter nederbörd sommaren 2018 utsattes det mottagna materialet inte för nämnvärda mängder nederbörd. Deponering startade september 2018. Allt vatten som kommit i kontakt med verksamheten har samlats i lakvattendammen. Våren 2018 provtogs detta vatten. Analysresultaten visade på låga föroreningshalter i förhållande till gällande provotidsgränsvärden och vattnet släpptes därför till recipienten Svartviksfjärden. Vatten har även fortsättningsvis samlats i lakvattenbassängen och rening av detta vatten har skett i vattenreningsanläggningen.

Fortums befintliga och planerade deponiceller anläggs med en geologisk barriär och uppfyller kraven enligt 20 § förordningen (2001:512) om deponering av avfall, vilket innebär att läckage av lakvatten till grundvattnet förhindras. Vidare byggs hela verksamhetsytan med deponibottenkonstruktion och stora delar av området kommer att asfalteras. Behandlingsytan konstrueras med ett tätt material samt på ett sådant sätt att lakvatten från ytan samlas upp. Även lakvatten som bildas inne i deponicellerna omhändertas.

Fortums bedömning är därför att den pågående deponiverksamheten som bedrivs av Fortum på bolagets fastighet Nolby 6:83 inte har påverkat förekomsten av halter i grundvatten i omgivningen.

Bolaget inger även en sammanställning av genomförda provtagningar och redogörelse för verksamhetens påverkan på grundvatten, se ny bilaga 15 till MKB.

Mot bakgrund av vad som anförts ovan samt att även planerade deponiceller

kommer att uppfylla de krav som gäller för geologisk barriär bedöms även risken för förorening i grundvattnet med anledning av Fortums sökta verksamhet som liten. I och med att fler avfallstyper kommer att hanteras på anläggningen kommer också fler parametrar kunna analyseras vid framtida provtagningar.

#### *Placering av grundvattenrör*

När det gäller placering av grundvattenrör finns detta beskrivet i avsnitt 9 i statusrapporten, bilaga 2 till ansökan. Resultat av genomförda grundvattenprover i Fortums grundvattenrör redovisas i bilaga 5 till statusrapporten. Av bilaga 7 till statusrapporten framgår resultat av GANSCAs provtagningar.

Bolaget inger även en uppdaterad beskrivning av placering av grundvattenrören, se ny bilaga 16 till MKB. Beskrivningen redogör även för grundvattenrör som installerats av GANSCA.

#### *Avfall som anläggningen ger upphov till*

Anläggningen ger upphov till avfall främst i form av kontorsavfall och emballage från inköpta varor, vilket hanteras enligt kommunala föreskrifter.

#### *Sevesolagstiftning*

Fortums verksamhet omfattas inte av lagen (1999:381) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor (Sevesolagen).

#### **IED-frågor**

Delar av bolagets verksamhet är klassad som industriutsläppsverksamhet och omfattas av industriutsläppsförordningen (2013:250), se Tabell 1 ovan. Det innebär krav på utsläppsvärden som begränsningsvärden, tillämpning av bästa tillgängliga teknik (BAT) samt upprättande av en s.k. statusrapport. En statusrapport bifogas som bilaga till ansökan.

Fortums verksamhet omfattas av BAT-slutsatser avseende avfallsbehandling<sup>1</sup> (WT). BAT-slutsatserna offentliggjordes i augusti 2018 och verksamheten kommer

därför framöver att behöva uppfylla krav enligt slutsatserna. Det finns inga beslutade BAT-slutsatser för deponering. Eftersom bolaget både hanterar avfall och bedriver deponering måste det avgöras vad som utgör huvud- respektive sidoverksamhet. Enligt Naturvårdsverket ska en jämförelse göras mellan varje delverksamhet, dvs. mellan varje verksamhetskod i miljöprövningsförordningen som slutar på -i. Eftersom insamlingen av avfall (sortering, lagring m.m.) inte är en industriutsläppsverksamhet blir det en jämförelse mellan behandling av totalt 150 000 ton farligt avfall (90.435-i) och deponering av 100 000 ton farligt avfall (90.320-i). Bolagets bedömning är därför att avfallshantering utgör huvudverksamhet och deponering utgör sidoverksamhet.

Då den sökta verksamheten är relativt begränsad i jämförelse med BREF-dokumentet är inte alla BAT-slutsatser tillämpliga på verksamheten. Bolaget bedömer att planerad verksamhet kommer att följa gällande referensdokument för BAT avseende avfallsbehandling.

### **Miljökonsekvensbeskrivning**

En miljökonsekvensbeskrivning bifogas ansökan. I miljökonsekvensbeskrivningen lämnas en redogörelse och teknisk beskrivning av sökt verksamhet, vidtagna och planerade skyddsåtgärder samt en bedömning av miljöeffekterna. Nedan presenteras en sammanfattning av miljöeffekterna.

### ***Emissioner***

#### ***Utsläpp till luft***

Luften kan påverkas av verksamheten genom spridning av gas (lukt) eller partiklar (stoft, damm).

Deponeringsverksamhet av industriavfall och behandling av förorenade jordar orsakar normalt inte luktproblem. Verksamheten kan dock komma att medföra utsläpp till luft av flyktiga ämnen och därmed spridning av lukt, främst vid hantering av oljeskadad jord. Föreliggande BAT-krav för avfallsbehandling

kommer att följas för emissioner till luft. Mängden ämnen som kan komma att spridas på detta sätt är liten och bedöms inte nå närliggande bostäder. Om luktproblem uppstår kan skyddsåtgärder som exempelvis täckning av material tillämpas.

Damning kan förekomma från framför allt transportvägar inom verksamhetsområdet, mellanlager, öppna deponiytor samt sortering och övrig hantering av jord. I syfte att motverka damning sker regelbunden rengöring av ytor och vid behov sker täckning av lagrat material. Vidare kommer det öppna deponiområdet att hållas så litet som möjligt och vägar, lager och öppna deponiytor kommer att fuktas vid behov vid torr och blåsig väderlek. När så är möjligt sker bevattning med vatten från vattendammarna. Hjultvätt finns för utvändig rengöring av fordon innan de lämnar området. Hjultvätten som ägs och drivs av GANSCA används enligt avtal av både GANSCA och Fortum.

Sammantaget bedöms miljöeffekterna för luft från den planerade verksamheten bli små till måttliga.

#### *Utsläpp till mark*

Fortums verksamhet kommer att påverka marken inom verksamhetsområdet och kan komma att påverka marken utanför området om spridning av damm och spridning via fordon sker. Vattenhanteringssystemen inom verksamheten kan medföra förorening av mark om läckage från utrustning eller ledningar uppstår.

Mängden ämnen som kan komma att spridas till omgivningen via damning är liten, eftersom spridning via fordon som kör ut från området motverkas och damning motverkas vid behov genom exempelvis befuktning. Sammantaget bedöms eventuella miljöeffekter för mark utanför verksamhetsområdet som små. Läckage från vattenledning utanför verksamhetsområdet kan påverka marken där ledningen är förlagd, men det utläckande vattnet kommer att vara renat och godkänt för utsläpp till recipienten Svartviksfjärden, och bedöms därför endast ha en liten

påverkan på marken. Ett haveri bedöms också som mycket osannolikt eftersom ledningen är i gott skick och nedgrävd på nivå för att ej oavsiktligt kunna skadas. Stora delar av Fortums område kommer att vara asfalterat och dessutom konstrueras behandlingsytan med ett tätt material samt på ett sådant sätt så att lakvatten från ytan samlas upp. Med ledning av ovanstående och det faktum att hela ytan byggs med deponibottenkonstruktion samt uppsamling av lakvatten, bedöms risken för förorening i mark med anledning av Fortums verksamhet som liten. Efter avslutad verksamhet och då sluttäckning av deponier skett, bedöms miljöeffekterna för marken i området som lokalt stora där deponier anlagts, avseende förändrad marknivå.

#### *Utsläpp till vatten*

##### Grundvatten

Utsläpp, spill och föroreningar i mark som inte tas omhand kan spridas till grundvattnet. En läckande deponi kan medföra förorening av grundvattnet under och omkring deponin. Vattenhanteringssystemen inom verksamheten kan medföra förorening av grundvattnet om läckage från utrustning/diken uppstår eller om utsläpp av kemikalier sker.

De deponiceller som Fortum har byggt och avser att bygga uppfyller kraven på FA-deponi enligt 20 § förordningen (2001:512) om deponering av avfall, vilket innebär att läckage av lakvatten till grundvattnet förhindras. Vidare byggs hela verksamhetsytan med deponibottenkonstruktion och stora delar av området kommer att vara asfalterat. Behandlingsytan konstrueras med ett tätt material samt på ett sådant sätt att lakvatten från ytan samlas upp. Även lakvatten som bildas inne i deponicellerna omhändertas. Sammantaget bedöms risken för förorening i grundvattnet med anledning av Fortums verksamhet som liten.

#### Ytvatten

Utsläpp, spill och föroreningar i mark som inte tas omhand, likväl som läckage, kan spridas till ytvattnet via grundvattnet eller direkt till ytvattnet. Vattenhanterings-systemen inom verksamheten kan medföra förorening av ytvattnet om läckage från utrustning/diken uppstår eller om utsläpp av kemikalier sker.

Den största påverkan på ytvattnet som verksamheten kan komma att ha är i form av de kontrollerade utsläppen till recipienten Svartviksfjärden. Halterna kommer att uppfylla kraven enligt föreliggande BAT slutsatser och kommer att utvärderas i den prövotidsutredning som föreslås i föreliggande ansökan. Vid utvärderingen kommer även frågan om kumulativa effekter att hanteras.

Fortums verksamhet kommer inte att påverka Vapelbäcken vid normal drift, eftersom ledningen som leder vattnet till recipienten är tät. Ett haveri bedöms som mycket osannolikt eftersom ledningen är nedgrävd på nivå för att ej oavsiktligt kunna skadas. Om det trots detta sker ett läckage i anslutning till där ledningen korsar Vapelbäcken innebär det tillförsel av ett vatten som är godkänt för utsläpp till recipienten Svartviksfjärden, vilket bedöms inte kommer att försvåra uppnåendet av de ekologiska eller kemiska miljökvalitetsnormerna i bäcken. Eventuell negativ påverkan skulle kunna ske på fisk i bäcken om läckaget sker i anslutning till lekperioden under hösten eller våren. Läckaget skulle då kunna leda till en temporär effekt på det årets reproduktionsökning, genom försämrad reproduktion eller lägre överlevnad i tidiga livsstadier. Bäcken uppnår inte god ekologisk status på grund av dess morfologiska tillstånd. Fortums planerade verksamhet medför inte några morfologiska förändringar i Vapelbäcken och påverkar således inte den ekologiska statusen i detta avseende.

Externt ytvatten från omgivningen som rinner mot Fortums verksamhetsområde leds via avskärande diken som hindrar vattnet att nå deponi- och behandlingsytor. Ytvattnet är opåverkat av verksamheten och leds till Vapelbäcken. Fortums fastighet angränsar till GANSCAs verksamhetsområde, men då Fortums område är högre beläget påverkas det inte av ytvatten från GANSCAs verksamhet. Risken för

spridning från marken till ytvattnet via grundvattnet eller direkt till ytvattnet minimeras. Sammantaget bedöms miljöeffekterna som Fortum WS:s verksamhet kan medföra för ytvatten som små.

### ***Transporter och klimat***

Nedan beskrivs utökningen i förhållande till den idag tillståndsgivna verksamheten, dvs. GANSCAs och Fortums verksamhet på platsen idag.

Fortums planerade verksamhet kommer att medföra en ökning av antalet transporter till och från verksamhetsområdet med i genomsnitt uppskattningsvis 15 rörelser per dag. En rörelse motsvarar att en lastbil kör både till och från verksamheten. Det ska dock tas i beaktande att Fortums verksamhet drivs i kampanj/projektform och att antalet transporter periodvis kan vara väldigt få och vid större projekt maximalt uppskattningsvis 40 rörelser per dag utöver GANSCAs transporter. Utöver denna uppskattning tillkommer transporter när behandlat avfall ska hämtas, om detta inte kan göras med returlass, vilket gör att beräkningen är lite i underkant. Den uppskattade transportmängden utgör således inget åtagande från Fortum.

Den lokala miljöeffekten av Fortums planerade verksamhet är en ökad trafik av tunga fordon längs med den transportväg som går från Stockvik upp till verksamhetsområdet. Fortums möjligheter att ta emot avfall för behandling innebär emellertid att massor från närområdet inte behöver transporteras till anläggningar längre bort. På så sätt bedöms lokaliseringen bidra till minskade utsläpp i ett nationellt perspektiv. Den planerade verksamhetens inverkan på klimatet bedöms framför allt bestå i utsläpp av koldioxid, CO<sub>2</sub>, till luft från transporter. Sammantaget bedöms miljöeffekterna av transporter ha måttlig påverkan på lokal nivå, men liten påverkan på nationell nivå.

### ***Buller***

Effekten på omgivningen från bullrande verksamhet inom verksamhetsområdet är att närboende, djur och människor som rör sig i naturen kan störas och uppleva de

bullrande ljuden som obehagliga. Då omgivningen består av ett friluftsområde kan bullrande ljud från en industri uppfattas som extra störande för de personer som sökt sig till friluftsområdet för avkoppling. Mottagning av avfall och andra bullrande verksamheter kommer endast att bedrivas vardagar under dagtid. De beräkningar och mätningar som har utförts visar att ljudnivåerna underskrider gällande och i denna ansökan föreslagna ljudnivåer både vad gäller friluftslivet och för närboende även vid de mest bullrande verksamheterna. De ökade mängderna avfallsleveranser medför ökade transporter, vilket också kan ha en påverkan på ljudnivån. Med anledning av det redan etablerade trafikbruset från närbelägna E4:an och att tillfartsvägen till verksamhetsområdet till största delen är omgiven av skog, bedöms störande ljud från trafik bli små. Sammantaget bedöms effekterna för omgivningen till följd av buller bli små.

Bolaget har genomfört en uppdaterad bullerutredning. Den uppdaterade bullerutredningen omfattar buller från arbetsmoment i form av sortering, lastning, tippning, jordtvätt, grävning och transporter till och från deponiområdet. Utredningen omfattar även beräkning av bullernivåer vid anslutning till väg E4 med och utan tillkommande tunga transporter från den sökta verksamheten.

Beräkningsresultaten utifrån genomförd bullerutredning visar att den sökta verksamheten bedöms kunna innehålla Naturvårdsverkets riktvärden för industri- och annat verksamhetsbuller, Rapport 6538, vid samtliga beräkningspunkter och övriga närliggande bostadsfastigheter samt riktvärdena enligt Naturvårdsverkets vägledning riktvärden för buller från väg- och spårtrafik vid befintliga bostäder.1 Mottagning av avfall och andra bullrande verksamheter kommer huvudsakligen att ske vardagar kl. 06-18. Eftersom verksamheten till stor del är projektstyrd varierar både antalet transporter och mängden avfall som tas emot och behandlas vilket innebär att antalet transporter kommer att vara få vid färre/mindre projekt och fler vid större projekt. Undantagsvis får transporter ske på andra tider vid akut behov och ska snarast efterföljas av en anmälan till tillsynsmyndigheten. Projekt som innebär utökade verksamhetstider får ske efter anmälan till tillsynsmyndigheten.



Även med beaktande av den sökta, utökade verksamheten bedöms föreslagna bullervillkor innehållas. Sammanfattningsvis innebär det kompletterande underlaget att den bedömning som bolaget har redovisat i ansökan om att den sökta verksamheten bedöms kunna innehålla riktvärden för industribuller och föreslagna bullervillkor alltjämt gäller.

### ***Särskilda skyddsintressen och riksintressen***

Vapelbäcken har ett högt värde för biologisk mångfald. Fortums verksamhet bedöms inte medföra negativa effekter på bäcken vad gäller den fysiska miljön eller bäckens morfologi. Vissa effekter på området kan uppstå om det sker ett läckage från ledningen i anslutning till där ledningen korsar Vapelbäcken. Ett haveri bedöms dock som mycket osannolikt eftersom ledningen är nedgrävd på en nivå för att ej oavsiktligt kunna skadas. Om det trots detta sker ett läckage innebär det ett tillfälligt utsläpp av vatten som är godkänt för utsläpp i Svartviksfjärden, vilket eventuellt skulle kunna medföra en negativ påverkan på fisk i bäcken om läckaget sker i anslutning till lekperioden under hösten eller våren. Läckaget skulle då kunna leda till en temporär effekt på det årets reproduktionsökning, genom försämrad reproduktion eller lägre överlevnad i tidiga livsstadier.

Flertalet riksintressen har identifierats i området kring verksamheten. Det som ligger närmast är friluftsområdet Södra Berget. Fortums verksamhet bedöms medföra små effekter på friluftslivet då verksamheten inte pågår under helger och verksamhetsområdet i sin helhet är inhägnat. Övriga identifierade riksintressen påverkas ej av verksamheten. Inte heller kommer något närliggande Natura 2000-område att påverkas negativt.

### ***Landskap, naturmiljö samt bebyggelse och kulturmiljö***

Under verksamhetstiden kommer Fortums verksamhetsområde att innehålla en behandlingsyta, deponi, jordtvätt och stenkross samt tillhörande reningsdammar och vattenreningsanläggning. En jordtvättanläggning är synlig från längre distanser, exempelvis utsiktsplatser på Omsberget. Allt eftersom deponiytor avslutas kommer

de att sluttäckas med lämpligt material och växtlighet enligt gällande lagstiftning. Omkringliggande marker är bevuxna, vilket de enligt gällande detaljplan ska vara även fortsättningsvis. Efter avslutad verksamhet kommer deponin att framträda i terrängen, jämfört med utseendet på platsen idag då den kommer att byggas över den omgivande marknivån. Det är dock en avskilt belägen industriyta och sammantaget bedöms effekterna på landskapsbilden bli små.

Inga känsliga biotoper har identifierats i anslutning till verksamhetsområdet. Verksamheten kan påverka omgivande naturmiljö indirekt om damning uppstår, men mängden ämnen som kan komma att spridas till omgivningen via damning är liten. Spridning via fordon som kör ut från området motverkas på flera olika sätt och bedöms inte påverka naturmiljön då fordon endast kör på vägen. Sammantaget bedöms effekterna på naturmiljön bli små.

Närmaste bostäder ligger ca 1 km norr om samt 1 km sydost om verksamheten. Fastigheten Nolby 6:83 samt den kringliggande fastigheten Nolby 6:81 är detaljplanelagda för deponering. Inom verksamhetsområdet finns inga fornlämningar registrerade och inga kulturobjekt har identifierats inom eller i nära anslutning till området. Verksamheten bedöms således inte medföra några negativa effekter på bebyggelse eller kulturmiljö.

### ***Hälsa och kemikalier***

Inga människor bor i direkt anslutning till verksamheten. Av den anledningen bedöms effekterna på hälsa i första hand gälla arbetsmiljöförhållanden inom verksamhetsområdet. Antal människor som ska arbeta inom verksamheten är få till antalet och arbete kommer att ske utifrån arbetsmiljöverkets föreskrifter. Kemikaliehanteringen kan komma att anpassas beroende på vilka föreningar som behandlas samt vilka typer av behandlingsmetoder som blir aktuella inom verksamheten. Kemikalierna är främst skadliga för människor i samband med hudkontakt och förtäring. Vissa kan verka frätande eller irritera ögonen. Genom

tydlig användarinformation och märkning av produkterna, samt hanteringsinstruktioner och krav på personlig skyddsutrustning bör ingen person komma i kontakt med ämnena. Om spill skulle ske handlar det om relativt små mängder som kan förorena mark och vatten. Miljöeffekterna till följd av kemikaliehanteringen bedöms som små.

### **Samråd**

Samråd har hållits genom möte med myndigheter och närboende samt skriftligt med övriga intressenter. Det som framkommit vid samrådet har beaktats vid upprättandet av miljökonsekvensbeskrivningen och denna ansökan.

### **Tillåtlighetsfrågor**

#### ***Kunskapskravet (2 kap 2 § miljöbalken)***

Fortum (f.d. Ekokem, tidigare Sakab AB) har lång erfarenhet av hantering av avfall och har sedan starten år 1969 fokuserat på säker hantering av farliga ämnen och att avgifta kretsloppen. Inom Fortum finns personal med gedigen erfarenhet av miljöfrågor. Om nödvändigt, anlitas externa experter. Fortum har i miljökonsekvensbeskrivningen och i övriga utredningar identifierat de risker för människors hälsa och miljön som den sökta verksamheten kan komma att ge upphov till. Sammantaget besitter Fortum den kunskap som krävs för att skydda människors hälsa och miljön mot skada eller olägenhet. Kunskapskravet är därmed uppfyllt.

#### ***Försiktighetsprincipen och principen om bästa möjliga teknik (2 kap 3 § miljöbalken)***

Vidtagna och planerade skyddsåtgärder m.m. finns redovisade i miljökonsekvensbeskrivningen. Alla nödvändiga och rimliga försiktighetsmått kommer att vidtas vid den sökta verksamheten. Liksom all annan verksamhet som bedrivs av bolaget, drivs även verksamheten vid Vaple avfallsområde med fokus på kvalitet, säkerhet, arbetsmiljö och miljö med ledningssystem som är certifierat enligt ISO 9001 (kvalitet), ISO14001 (miljö) och OHSAS 18001 (arbetsmiljö).

Vid start av ny verksamhet, behandling av ny avfallstyp och övriga förändringar, samt regelbundet för befintlig verksamhet görs riskanalys/-bedömning med identifiering och bedömning av risker avseende kvalitet, miljö, arbetsmiljö och affärsmässiga aspekter. Åtgärder vidtas sedan enligt upprättad handlingsplan för att erhålla så säkra förhållanden som möjligt ur såväl miljö- som arbetsmiljöperspektiv, enligt försiktighetsprincipen.

Genom de utredningar som utförts inom ramen för arbetet med ansökan är det möjligt för Fortum att tillse att oacceptabla olägenheter eller störningar inte uppkommer under genomförandeskedet eller därefter. De skyddsåtgärder och försiktighetsmått som Fortum genom denna ansökan jämte dess bilagor åtagit sig att vidta medför att eventuella olägenheter eller störningar hålls på godtagbar nivå.

Fortum kommer att använda sig av bästa möjliga teknik vid utformning av verksamheten, när utrustning och metoder byts ut samt efter att verksamheten har avslutats. Även gällande vattenrening anser bolaget att den teknik som används utgör bästa möjliga. Delar av den sökta verksamheten utgör liksom nämnts ovan en industriutsläppsverksamhet. Bolaget bedömer att planerad verksamhet kommer att följa gällande referensdokument för BAT avseende avfallsbehandling. Sammanfattningsvis uppfyller bolaget försiktighetsprincipen och principen om bästa möjliga teknik vid bolagets anläggning.

***Produktvalsprincipen (2 kap 4 § miljöbalken)***

Fortum arbetar aktivt med att minska utsläppen av miljö- och hälsoskadliga ämnen från dess verksamhet. Hantering av kemikalier kommer att ske enligt gällande regler och rekommendationer. De kemiska ämnen som hanteras i Fortums verksamhet är skadliga för människor främst i samband med hudkontakt och förtäring. Kemikalier som kan komma att användas inom verksamheten omfattar fällningskemikalier för vattenhantering, flockningsmedel för jordtvättens processvatten, växtnäringsämnen, bakterier för kompostering samt bindningskemikalier för solidifiering och stabilisering, smörjmedel och

drivmedel för fordon. Miljöeffekterna till följd av kemikaliehanteringen bedöms som små. Vid inköp av kemikalier strävas efter kemikalier med så liten miljöpåverkan som möjligt med bibehållen funktion. Regelbundet görs en översyn av kemikalieanvändning inom respektive användningsområde, för att säkerställa att det är marknadens minst farliga produkter som används för respektive användningsområde. Den sökta verksamheten är därmed väl förenlig med produktvalsprincipen.

***Hushållnings- och kretsloppsprinciperna (2 kap. 5 § miljöbalken)***

Vid Vaple deponi finns större kapacitet för deponering än vad som hittills har nyttjats. Fortums planerade verksamhet bidrar till att bättre nyttja deponikapaciteten inom ett redan ianspråktaget område. Vidare avser tillståndsansökan också behandling av avfall för återvinning i möjligaste mån, så att behovet av deponering kan minimeras. Fortums affärsidé är att erbjuda en komplett problemlösning för materialåtervinning, farligt avfall och förorenade markområden och genom bolagets tjänster bidra till ett kretsloppssamhälle. Den sökta verksamheten är därmed väl förenlig med såväl hushållnings- som kretsloppsprinciperna.

***Val av plats (2 kap. 6 § miljöbalken)***

Vid Vaple deponi finns GANSCAs samt Fortums etablerade avfallsverksamheter och platsen är väl lämpad för avfallshantering, både vad gäller avskildhet och geologiska och hydrologiska förutsättningar. Platsen är dessutom detaljplanelagd för deponi.

Bolaget har genomfört en lokaliseringsutredning. Den nya lokaliseringsutredningen innehåller även en bedömning av klimatpåverkan utifrån respektive lokaliseringsalternativ. Bedömningen av klimatpåverkan i lokaliseringsutredningen utgår från genomförd klimatberäkning, se ingiven handling.

Lokaliseringsutredningen har utvärderat lokaliseringen utifrån flera aspekter, varav de viktigaste var geohydrologiska förutsättningar för anläggande av deponi, nuvarande markanvändning och behovet av ianspråktagande av mark, påverkan på

närboende, transporteffektivitet och klimatpåverkan och övrig påverkan på omgivningen såsom skyddad natur och landskapsbild. Utredningen har bedömt vilket alternativ som bäst tillgodoser alla aspekter.

Utifrån genomförd lokaliseringstudie bedöms Fortums anläggning invid Vaple vara den mest lämpliga platsen för sökt verksamhet, vilket är den lokalisering som valts. Den nya lokaliseringstudien bekräftar därmed bedömningen att Vaple är den lämpligaste platsen för den sökta verksamheten.

### ***Miljö kvalitetsnormer (5 kap. miljöbalken)***

I Tabell 3 presenteras de miljö kvalitetsnormer som verksamheten berörs av samt bedömningar av verksamhetens eventuella påverkan. Fortum anser sammanfattningsvis att den sökta verksamheten följer tillämpliga miljö kvalitetsnormer och att den sökta verksamheten är tillåtlig enligt 5 kap miljöbalken.

Tabell 3. Miljö kvalitetsnormer som verksamheten berörs av.

| Miljö kvalitetsområde | Miljö kvalitetsnormer som verksamheten berörs av                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
|-----------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Buller</b>         | Förordningen 2004:675 för omgivningsbuller. Den bullermätning som är gjord visar resultat som understiger Naturvårdsverkets riktlinjer om 50 dBA. Resultat från bullersimulering tyder på att verksamheten vid full drift kommer att underskrida nämnda riktlinjer, se avsnitt 5.2 samt 7.5 i miljökonsekvensbeskrivningen.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
| <b>Luft</b>           | Verksamheten berörs av luftkvalitetsförordning (2010:477), men utsläppen bedöms inte leda till att miljö kvalitetsnormerna i förordningen överskrids, se avsnitt 7.1 i miljökonsekvensbeskrivningen.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
| <b>Vatten</b>         | Verksamheten berörs av förordningen (2004:660) om förvaltning av kvaliteten på vattenmiljön. Påverkan bedöms utifrån föreskrift HVMFS 2013:19 <sup>2</sup> . Verksamhetens recipient är Svartviksfjärden och till viss del Draget, och verksamheten kan vid haveri eller olycksfall komma att påverka Vapelbäcken. Sammantaget bedöms miljöeffekterna från sökt verksamhet inte försämra den ekologiska eller kemiska statusen eller äventyra möjligheten att uppnå god ekologisk och kemisk status för vattenförekomsterna Vapelbäcken, Draget och Svartviksfjärden, se avsnitt 7.3.2 i miljökonsekvensbeskrivningen. Verksamheten berörs av havsmiljöförordningen (2010:1341), men verksamheten bedöms inte påverka möjligheten att uppnå miljö kvalitetsnormerna som är kopplade till förordningen negativt. Bedömningen görs utifrån att möjligheten att uppnå miljö kvalitetsnormen för kustvatten inte bedöms äventyras och att påverkan på utsjövatten är av ytterligare mindre omfattning, se avsnitt 7.3.2 i miljökonsekvensbeskrivningen. |

### ***Tillåtlighet enligt 3, 4 och 7 kap. miljöbalken***

I området kring verksamheten finns ett flertal riksintresseområden. Det som ligger närmast är friluftsområdet Södra Berget. Fortum verksamhet bedöms medföra små

effekter på friluftslivet då verksamheten inte pågår under helger och verksamhetsområdet i sin helhet är inhägnat. Övriga identifierade riksintressen påverkas inte av verksamheten.

Inga känsliga biotoper har identifierats i anslutning till verksamhetsområdet. Utökningen av Fortums verksamhet bedöms inte få någon direkt fysisk påverkan på Vapelbäcken eller dess omkringliggande naturmark. Inte heller kommer något närliggande Natura 2000-område att påverkas negativt av den planerade verksamheten.

### ***Tillåtlighet enligt 16 kap. miljöbalken***

Fortum anser att det saknas skäl att tidsbegränsa tillståndet enligt 16 kap 2 § 1 st miljöbalken.

### ***Sammanfattning av tillåtlighet***

Miljöbalken syftar till att driva samhällsutvecklingen i en hållbar riktning. Av det som redovisats i detta avsnitt följer att den sökta verksamheten är förenlig med miljöbalkens syfte och uppfyller de krav som kan ställas enligt miljöbalkens tillåtlighetsregler. Tillstånd till den sökta verksamheten ska därför meddelas.

### **Villkor mm**

Fortum föreslår, efter skriftväxling, att följande villkor föreskrivs för verksamheten. I anslutning till respektive villkor följer en villkorsdiskussion i kursiv text, med resonemang kring föreslaget villkor. Flertalet villkor är hämtade från M 3572-11, med justering vid behov.

### **Förslag till slutliga villkor**

#### *Allmänt villkor*

1. Om inte annat följer av nedan angivna villkor ska anläggningen och verksamheten – inbegripet åtgärder för att minska vatten- och luftföroreningar samt andra störningar för omgivningen – utformas och bedrivs i huvudsaklig överensstämmelse med vad bolaget uppgett eller åtagit sig i målet.

*Ekonomisk säkerhet*

2. Bolaget ska hos länsstyrelsen ställa säkerhet (S) för kostnader för sluttäckning (Sk) och efterbehandling (EBk) av deponin. Säkerhetens storlek ska beräknas för varje kalenderår enligt följande formel.  $S = EBk + Sk$ ;  $Sk = 280 \times (DY1 + DY2)$ .  
DY1 = ianspråktagen men ej täckt deponiyta per den 30 oktober det aktuella året.  
DY2 = bedömd tillkommande deponiyta under kommande år. EBk har i december 2019 beräknats till 11 775 000 SEK och sluttäckningskostnaden per kvadratmeter har nu beräknats till 280 SEK.

Dessa belopp ska årligen räknas upp efter ändringar i förhållande till KPI (december som basmånad). Bolaget ska senast den 15 november varje år inkomma till länsstyrelsen med underlag för beräkning av säkerheten för nästkommande år. Vid oenighet mellan länsstyrelsen och bolaget ska tvistig fråga hänskjutas till mark- och miljödomstolen.

*Buller m.m.*

3. Mottagning av avfall och andra bullrande verksamheter får normalt bedrivas vardagar måndag - fredag mellan kl. 06.00-18.00. Akuta transporter får ske utöver dessa tider och endast undantagsvis. Anmälan ska snarast därefter göras till tillsynsmyndigheten. Utökade verksamhetstider vid större projekt får ske efter anmälan till tillsynsmyndigheten.

4. Buller från verksamheten ska begränsas så att det utomhus vid bostäder inte ger upphov till högre ekvivalent ljudnivå än

50 dB(A) vardagar måndag – fredag (kl. 06.00-18.00)

40 dB(A) nattetid (kl. 22.00-06.00)

45 dB(A) övrig tid

Arbetsmoment som typisk sett kan ge upphov till momentana ljudnivåer över 55 dB(A) får inte utföras nattetid.



*Utsläpp till vatten m.m.*

5. Förorenat vatten inom bolagets verksamhetsområde ska samlas upp och behandlas i en reningsanläggning.

6. Metod för rening av lakvatten under efterbehandlingsfasen ska presenteras för tillsynsmyndigheten senast tre månader före det att driftsfasen ska upphöra.

7. Ytvattendiken konstrueras så att ytvatten från omgivande områden ej når behandlings - eller deponeringsytan.

*Hantering av avfall*

8. Uppläggning av avfall får endast ske i deponiceller och på behandlingsyta inom vattenuppsamlingsområde.

9. Deponerade massor ska sluttäckas så snart full höjd enligt gällande detaljplan nåtts i varje cellavsnitt och stabiliseringsarbetet avslutats. Senast tre månader före sådan sluttäckning ska anmälan ske till tillsynsmyndigheten.

10. Innan behandlingsformerna respektive deponeringen av nya avfallsslag påbörjas ska de redovisas för tillsynsmyndigheten. I redovisningen ska bolaget beskriva försiktighetsmått för omgivningen, inklusive rening av förorenat vatten som behandlingen/deponeringen ger upphov till.

11. Bolaget får använda sig av samkaraktärisering för avfall, inklusive farligt avfall. Detta gäller leveranser om < 50 ton per år per avfallsproducent, som baserat på tillgänglig information bedöms klara gällande mottagningskriterier för deponi för farligt avfall. Av dessa små mängder producerar bolaget ett nytt avfall som laktestas före deponering.

12. Vid användande av avfall som konstruktionsmaterial på området utanför deponins tätskikt ska Naturvårdsverkets riktvärde för Mindre Känslig Markanvändning (MKM) användas.

13. Arbetsfordon och lastbilar som kontaminerats med avfall ska rengöras utvändigt innan de lämnar avfallsområdet.

*Olägenheter*

14. Verksamheten ska bedrivas så att olägenheter till följd av lukt, damning och nedskräpning undviks. Om störningar från verksamheten uppkommer ska bolaget vidta effektiva skyddsåtgärder.

Dammande avfall med risk för spridning utanför verksamhetsområdet ska fuktas eller på annat sätt behandlas när det hanteras inom verksamheten, alternativt förvaras under tak eller täckas på annat sätt.

*Verksamhetsområdets utformning*

15. Bolagets verksamhetsområde ska i sin helhet vara inhägnat. Infarten till området ska ha låsbar grind. Stängslet ska kontrolleras regelbundet och eventuella skador repareras utan dröjsmål.

*Information till närboende*

16. Bolaget ska informera närboende om verksamheten.

*Kontroll av verksamheten*

17. Ett aktuellt kontrollprogram ska finnas och följas. I kontrollprogrammet ska anges mätmetoder, mätfrekvens och utvärderingsmetoder. Ett reviderat kontrollprogram ska lämnas in till tillsynsmyndigheten senast sex månader efter det att mark- och miljödomstolens dom vunnit laga kraft.

*Kemiska produkter*

18. Kemiska produkter ska hanteras så att spill och läckage inte kan nå avloppsledningar eller omgivningen utan att renas. Förvaring ska ske på yta som är ogenomsläpplig för de aktuella ämnena, försedd med invallning eller annan konstruktion till skydd mot utsläpp samt i övrigt utformad så att nederbörd inte

ansamlas. Tätningar eller liknande utrustning och absorptionsmedel ska finnas lätt tillgängligt.

19. När tillståndet tas i anspråk ska bolaget anmäla detta till tillsynsmyndigheten.

### **Delegationer**

Fortum föreslår att mark- och miljödomstolen ska överlåta till tillsynsmyndigheten att föreskriva villkor avseende

- metod för rening av lakvatten under efterbehandlingsfasen enligt villkor 6,
- hur sluttäckning ska ske enligt villkor 9,
- eventuella åtgärder i de fall utförda kontroller/analyser visar att någon avfallstyp bör hanteras på sätt som inte kan förutses vid tiden för ansökan,
- de åtgärder som kan bli följden av bolagets förpliktelser beträffande luktolägenheter enligt villkor 14,
- hur och när närboende ska informeras enligt villkor 16.

### **Prövotid och provisoriska föreskrifter**

#### ***Prövotid avseende utsläpp till vatten***

- Fortum föreslår att frågan om slutliga villkor för utsläpp till vatten skjuts upp under en prövotid. Under prövotiden föreslås att bolaget ska utföra utredningar enligt följande:

Bolaget ska utreda vattnets karaktär och lämpliga behandlingsmetoder. Utredningen ska omfatta analys av de parametrar som bolaget bedömer vara relevanta. Utredningen ska vidare omfatta de åtgärder som är tekniskt möjliga, miljömässigt motiverade samt ur kostnadssynpunkt rimliga för att begränsa utsläppen. Utredningen ska innefatta analys av åtminstone följande parametrar

pH, TOC, susp. ämnen, olja (oljeindex), totalkväve, totalfosfor, total cyanid, fri cyanid, arsenik, bly, kadmium, koppar, krom, kvicksilver, nickel, zink, PAH

(cancerogena), PAH (övriga), PFAS 11, \*pentaklorfenol \*PCB 7 samt \*dioxiner och furaner.

Resultatet av utredningen ska tillsammans med förslag till slutliga villkor ges in till mark- och miljödomstolen senast fyra år efter att tillståndet har vunnit laga kraft

\*vid misstanke om förorening

### ***Prövotid och provisoriska föreskrifter (P1)***

Under prövotiden föreslås följande provisoriska föreskrifter gälla:

P1 Föroreningsinnehållet i utgående vatten till ledning för avledning till recipienten får, för vart och ett av värdena, tio månader av tolv per kalenderår, inte innehålla föroreningshalter som överskrider följande månadsmedelvärden, som ligger inom intervallen i BAT-AEL:

| Parameter            | Enhet | Begränsningsvärde |
|----------------------|-------|-------------------|
| pH*                  | -     | 6,0 – 9,0         |
| TOC                  | mg/l  | 60                |
| Suspenderade ämnen   | mg/l  | 60                |
| Olja (som oljeindex) | mg/l  | 10                |
| Totalkväve           | mg/l  | 25                |
| Totalfosfor          | mg/l  | 2                 |
| Total cyanid         | mg/l  | 5                 |
| Varav fri cyanid     | mg/l  | 0,1               |
| Arsenik (As)         | mg/l  | 0,05              |
| Bly (Pb)             | mg/l  | 0,1               |

\* momentanvärde

\*\* analyseras endast vid misstanke om förekomst.

| Parameter              | Enhet | Begränsningsvärde |
|------------------------|-------|-------------------|
| Kadmium (Cd)           | mg/l  | 0,05              |
| Koppar (Cu)            | mg/l  | 0,5               |
| Krom (Cr)              | mg/l  | 0,15              |
| Kviksilver (Hg)        | mg/l  | 0,005             |
| Nickel (Ni)            | mg/l  | 0,5               |
| Zink (Zn)              | mg/l  | 1                 |
| Pentaklorfenol (PCP)** | µg/l  | 50                |
| PCB (total)**          | µg/l  | 0,1               |
| PAH (cancerogena)      | µg/l  | 0,5               |
| PAH (övriga)           | µg/l  | 100               |

### ***Prövotid och provisoriska föreskrifter (P2)***

P2 Innan behandling av avfallsslag med andra dimensionerande föroreningar än vad som listats i P1 ska bolaget i förväg anmäla det till tillsynsmyndigheten. Lakvattnet ska, om detta bedöms som nödvändigt, analyseras avseende ytterligare parametrar än vad som beskrivits i föreskrift P1. Bolaget ska samråda med tillsynsmyndigheten om provtagningens omfattning.

### **Igångsättningstid**

Fortum föreslår att mark- och miljödomstolen föreskriver att verksamheten ska ha satts igång senast fem år efter det att tillståndet har vunnit laga kraft.

### **Verkställighetsförordnande**

Fortum yrkar att mark- och miljödomstolen förordnar att det meddelade tillståndet får tas i anspråk även om domen inte har vunnit laga kraft.

Det är angeläget att det utökade tillståndet enligt ansökan kan tas i anspråk omedelbart. Verksamheten är av betydelse för en fortsatt och utvecklad miljöriktig hantering av avfall i Sundsvallsregionen, så som kommande marksaneringsprojekt och lokalt industriavfall som idag transporteras långa sträckor. I dagsläget begränsas verksamheten avseende farligt avfall främst av den tillståndsgivna mängden avfall som årligen får lagras och behandlas inom verksamheten. Samtidigt som det är angeläget att den ansökta verksamheten kan påbörjas snarast möjligt efter att tillstånd har meddelats, gäller att åtgärderna inte bedöms ha någon påtaglig miljö- eller annan påverkan. Åtgärderna omfattas till större delen av ett befintligt tillstånd och ska vidtas inom ett område som sedan länge har tagits i anspråk för samma typ av avfallsverksamhet. Det finns således ingen risk för irreversibel påverkan samtidigt som miljö- och samhällsvinsterna blir större ju snabbare den ökade verksamheten kan påbörjas.

Hinder mot att mark- och miljödomstolen förordnar att domen ska gälla omedelbart föreligger således inte.

### **Hantering av nu gällande tillstånd**

Som framgår av Mark- och miljööverdomstolens praxis (se bl.a. MÖD 2014:44 och däri gjord hänvisning till MÖD:s dom 2014-06-27 i mål nr M 7429-13) kan mark- och miljödomstolen föreskriva att ett nytt tillstånd ska ersätta ett gammalt om tillståndshavaren medgivit detta. I förevarande fall delas det nu gällande tillståndet (deldom M 3572-11) mellan Fortum och GANSCA. När Fortum erhåller ett nytt eget tillstånd och tar det i anspråk kommer det nu gällande tillståndet enbart att utnyttjas av GANSCA. Tanken från bolagens sida är att det gällande tillståndet och

det av Fortum nu sökta tillståndet ska gälla sida vid sida, där det sökta tillståndet ersätter det gällande tillståndet i de delar som prövats genom det sökta tillståndet. Det gällande tillståndet ska fortsätta att gälla i övriga delar.

Mot bakgrund av ovanstående medger GANSCA att det nya tillståndet ersätter det nu gällande tillståndet, i de delar som framgår av Bilaga 6 till ansökan, från det att det nya tillståndet vunnit laga kraft och tagits i anspråk. Utöver tillståndsgivna mängder som kan ersättas av det nya tillståndet, beskriver Bilaga 6 vilka villkor i det nu gällande tillståndet som bör upphävas eller ändras till följd av det att det nya tillståndet delvis ersätter det nu gällande.

### **Särskilda uppgifter enligt miljöbalken (MB)**

#### ***Uppgifter enligt 22 kap. 25 a § MB - Återvinning/bortskaffning/lagring***

1. En förteckning över de avfallskoder som avses hanteras inom verksamheten är bilagd miljökonsekvensbeskrivningen och återfinns i Bilaga 3 till miljökonsekvensbeskrivningen. Avfall förväntas komma från industrier och marksaneringsprojekt i Sundsvallsregionen. Mängder avfall som lagras, återvinns och bortskaffas återfinns i avsnitt 1 ovan.
2. Metod för avfallshanteringen finns beskriven i teknisk beskrivning som är en del av miljökonsekvensbeskrivningen (Bilaga 1) samt i avsnitt 3 ovan.
3. Föreslagna villkor finns angivna.

#### ***Uppgifter enligt 22 kap. 25 c § MB – Deponering***

1. Sökt deponiklass är deponi för farligt avfall respektive icke farligt avfall. I deponi för farligt avfall kan dock även mindre förorenat material deponeras under förutsättning att det uppfyller kraven på lakbarhet som gäller för deponering i deponi för farligt avfall.
2. Förslag på villkor för drift av deponi finns i avsnitt 8.2, villkor 8, 9, 10, 11 samt 12.
3. Förslag på villkor för avslutande av deponi finns i avsnitt 8.2, villkor 9.

4. Förslag på villkor för rapportering av typer och mängder av avfall finns i avsnitt 8.2, villkor 10. Därutöver rapporteras hanterade avfallsmängder i den årliga miljörapporten.

**Uppgifter enligt 20 a § förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd**

1. Art och mängd av det farliga avfall som avses lagras, återvinnas samt bortskaffas återfinns i avsnitt 3.2 ovan samt i förteckningen över de avfallskoder som avses hanteras inom verksamheten och som utgör bilaga till miljökonsekvensbeskrivningen (Bilaga 1) respektive i avsnitt 10.2.
2. Uppgifter på varifrån avfallet kommer återfinns i avsnitt 10.2.
3. Uppgifter om var och på vilket sätt avfallet ska lagras, återvinnas eller bortskaffas finns i teknisk beskrivning som är en del av miljökonsekvensbeskrivningen (Bilaga 1) samt i villkoren i avsnitt 8.2.

**Uppgifter enligt 36 § förordningen (2001:512) om deponering av avfall**

1. Fortum är verksamhetsutövare och behörig att söka tillstånd.
2. En förteckning över totala mängder avfall som avses deponeras redovisas i avsnitt 3.2 samt i miljökonsekvensbeskrivningen. En förteckning över aktuella avfallstyper som skall deponeras återfinns i bilaga till miljökonsekvensbeskrivningen (Bilaga 1).
3. En beskrivning av platsen för sökt deponering, inklusive geologiska och hydrogeologiska egenskaper återfinns i miljökonsekvensbeskrivningen.
4. Planerad avslutning och efterbehandling av deponin redovisas i den tekniska beskrivningen som återfinns i miljökonsekvensbeskrivningen.
5. Hur bestämmelserna i deponeringsförordningen kommer att uppfyllas framgår av den tekniska beskrivningen. Uppfyllandet kommer att säkerställas genom bolagets egenkontroll och genom att mottaget avfall journalförs. Journalerna bevaras under viss tid. Ett viktigt moment i säkerställandet är att personalen har tillräckliga kunskaper om verksamheten och dess påverkan på omgivningen. Att personalen har sådana kunskaper framgår av redogörelsen i avsnitt 7.1 ovan. Det kommer också att finnas tydliga instruktioner till personalen om vad som gäller för olika

arbetsuppgifter. Bolaget kommer att se till att dessa finns lätt tillgängliga och att personalen är informerad om dem.

**Angående prøvotidsföreskriften i mål nr M 3572-11**

Vattenhantering och rening i Fortums verksamhet är avskild från GANSCAs verksamhet. Fortum har därför, i enlighet med den uppdelning som bolagen gjort, ansvar för den del av tillståndet som rör prøvotidsförordnandet. Vid tiden för redovisning av punkten C enligt deldomen den 22 augusti 2013 (september 2017) hade Fortum inte påbörjat avfallshanteringen. Något lakvatten från den verksamhet som prøvotidsförordnandet avsåg hade därmed inte uppkommit.

Mot bakgrund härav begärde Fortum att prøvotiden skulle förlängas. Genom deldom den 25 januari 2018 förlängdes prøvotiden på så sätt att resultatet av utredningen i stället skulle lämnas senast ett år efter den första mottagna avfallsleveransen till Fortums anläggning. Den första avfallsleveransen till Fortum skedde den 11 december 2017. Avfallet lagrades under tak. Under sommaren 2018 togs ytterligare material emot men på grund av den torra väderleken utsattes avfallet inte för några nämnvärda mängder nederbörd. Deponeringen påbörjades i september 2018. Mot bakgrund av att den första avfallsleveransen skedde först den 11 december 2017 och att bolaget med anledning av den torra väderleken haft mycket lite vatten att hantera samt att den ringa mängd vatten som hade renats gav en begränsad bild av hur vattnet i framtiden skulle komma att se ut, begärde bolaget ytterligare förlängning av prøvotiden. Genom deldom den 13 december 2018 förlängdes prøvotiden ytterligare till senast fyra år efter den första mottagna avfallsleveransen till Fortums anläggning.

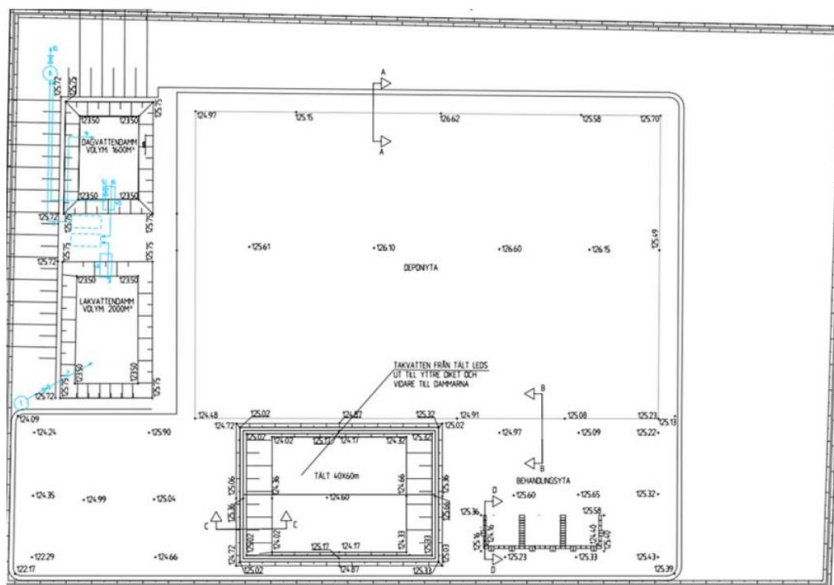
I samband med att Fortum har påbörjat sin verksamhet vid Vaple deponi, har man iordningsställt verksamhetsytor och system för vattenhantering. I det följande beskrivs vattenhanteringen och den rening som ingår i denna. Denna beskrivning kompletterar det som anges i MKB och TB i målet (M 2068-20). Som noterats ovan är vattenhanteringen åtskild från GANSCAs vattenhantering. En övergripande målsättning i utformningen av vattenhanteringssystemet har varit att avskärma



verksamhetsområdet så att vatten från omgivande mark inte når området och därmed inte riskerar att komma i kontakt med behandlings- eller deponiytor, eller dammarna för påverkat vatten. Detta uppnås genom de avskärande diken som har anlagts i verksamhetsområdets utkant. De avskärande diken är markerade med tjockare linjer i utkanten av figuren nedan. Dessa diken med opåverkat vatten leds till recipienten Vapelbäcken. Runt behandlings- och deponiytor samt runt dammarna i verksamhetsområdet finns inre diken. Dessa är markerade med tunnare linjer i figuren nedan. De inre diken samlar upp lakvatten från samtliga deponiceller och vatten från ytor där material hanteras. Dikenas sträckning ändras över tid i takt med att nya deponi- och behandlingsytor iordningställs. Det uppsamlade vattnet leds via ledningssystem till en damm benämnd ”lakvattendamm”, med en kapacitet om ca 2 000 m<sup>3</sup>.

I anslutning till lakvattendammen finns en reningsanläggning, vilken beskrivs närmare nedan. Vatten leds från lakvattendammen till reningsanläggningen. Efter rening leds vattnet leds till en damm benämnd ”dagvattendamm”, med en kapacitet om ca 1 600 m<sup>3</sup>. Dammarna har fått dessa benämningar internt, men det är viktigt att notera att de inte innehåller olika vatten. Inget vatten leds direkt till dagvattendammen, utan allt uppsamlat vatten leds först till lakvattendammen och därefter via rening till dagvattendammen.

Vattenhanteringssystemet illustreras i Figur 1 nedan, vilken återfinns som figur 10 i den reviderade MKB:n.



**Figur 1: Schematisk bild över anläggningen.**

Från dagvattendammen släpps det renade vattnet till recipienten Svartviksfjärden. Utsläppet sker via en tät ledning som längre nedströms ansluter till GANSCAs ledning och därefter mynnar ut i Svartviksfjärden. För närvarande släpps det renade vattnet batchvis efter provtagning. Bolaget överväger att i framtiden släppa vatten kontinuerligt.

### *Rening av vatten från lakvattendammen*

Under provotiden enligt det befintliga tillståndet M 3572-11 har bolaget utrett lämpliga reningsmetoder sett till det förväntade föroreningsinnehållet och de provtagningar som har gjorts. I det följande beskrivs vattenreningssystemet.

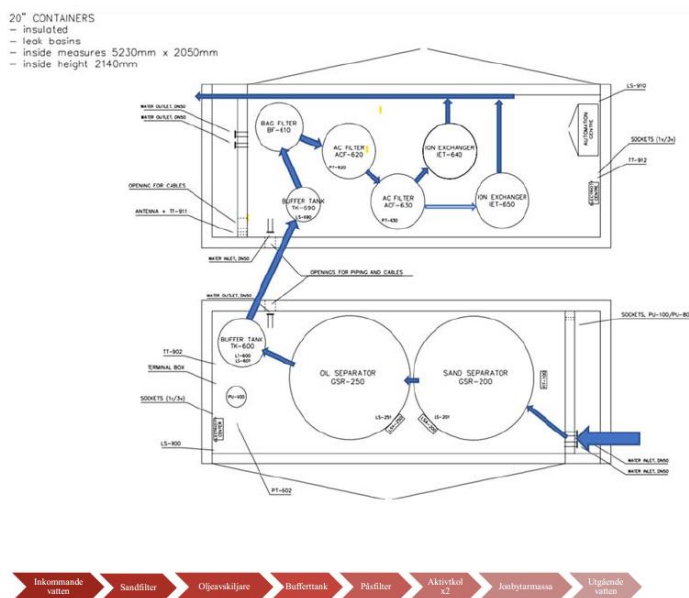
Vattenreningssystemet har utformats för att avskilja typiska föroreningar som påträffas i lakvatten från en farligt avfall-deponi samt i vatten från sådana typer av avfallsbehandling som förekommer vid den sökta verksamheten.

Vattenreningssystemet består som framgått ovan av en damm för orenat vatten (lakvattendammen), själva reningsanläggningen och en damm för renat vatten (dagvattendammen).

I principskissen i Figur 2 nedan redovisas de reningssteg som kan användas i

reningsanläggningen och som ett resultat av genomförd utredning har bedömts vara lämpliga. Dessa är i korthet följande.

- Olje- och sandavskiljare kan användas för att avskilja olja respektive sand ("oil separator" och "sand separator").
- Partiklar och metaller kan avskiljas genom påsfilter ("bag filters").
- Organiska ämnen och vissa metaller kan avskiljas genom kolfilter ("AC filter").
- Från tungmetaller avskiljs laddade partiklar i en jonbytare ("ion exchanger").



Figur 2: Schematisk skiss av vattenreningsanläggning med möjliga reningssteg.

Reningsbehovet varierar beroende på vattnets föroreningsgrad och ovannämnda reningssteg möjliggör rening av ett brett spektrum av olika typer av föroreningar. För närvarande är följande reningssteg installerade och driftsatta: sandfilter, oljeavskiljare, påsfilter, aktivt kol och jonbytarfilter för tungmetaller.

Allt vatten från lakvattendammen leds genom ovannämnda reningssteg. Fast slam som uppstår vid vattenreningen deponeras. Som framgått ovan kan det vid fortsatta provtagningar visa sig att ytterligare reningssteg är nödvändiga, och dessa kan då

kopplas på reningsanläggningen för att optimera reningen av vattnet och ytterligare få ner halterna av aktuell förorening. Ett sådant exempel är möjligheten att införa ytterligare steg genom jonbytarmassa för det fall arsenikhalterna är höga. Det är även förberett för ytterligare jonbytarfilter som kan tas i drift vid behov.

Efter rening provtas vattnet för analys. Provtagning sker för närvarande inför utsläpp av vatten till recipient. Analysresultaten jämförs med gällande riktvärde för utgående vatten. För det fall att analysresultaten visar på höga föroreningshalter finns det möjlighet att återföra vattnet till vattenreningsanläggningen för ytterligare rening innan det släpps till recipienten. Eftersom bolaget överväger att införa kontinuerligt utsläpp av renat vatten, istället för batchvis, kan nuvarande kontroll innan vattnet släpps till recipient behöva ändras.

### ***Genomförda provtagningar***

För att utreda vattnets karaktär efter rening och således om reningen är tillräckligt effektiv sett till förekommande avfallsslag och föroreningar, har provtagningar genomförts inför varje utsläpp av renat vatten från dagvattendammen. Provtagningarnas syfte har varit att mäta resterande föroreningshalter i det renade vattnet innan detta släpps till recipient.

Det första utsläppet till recipient skedde under 2018. I Bilaga 1 redovisas resultaten av samtliga provtagningar, och således samtliga utsläpp under perioden 2018–2021 såvitt avser de ämnen som anges i P3.1 I Bilaga 2 redovisas resultat för övriga provtagna parametrar.

Provtagningarna visar på låga eller mycket låga utgående halter av metaller (arsenik, bly, kadmium, koppar, krom, kvicksilver, nickel och zink). Vid ett provtagningstillfälle uppmättes dock halten nickel över riktvärdet. Provtagningar avseende PCB, PAH och fenoler visar på resultat under detektionsgränsen eller mycket låga halter. Provtagningar avseende pH visar att pH ligger runt 8. Det provisoriska riktvärdet är satt till ett intervall om 6-9. Mätningarna av suspenderade

ämnen visar på låga halter, med ett maxvärde på 12 mg/l. Riktvärdet är satt till 20 mg/l.

Även TOC-halten ligger på låga halter med ett maxvärde på 15 mg/l. Riktvärdet är satt till 75 mg/l. Låga nivåer har uppmätts avseende kväve och fosfor (ammonium-kväve och totalfosfor) och samtliga provtagningar visar på halter under riktvärdena.

Vid samtliga provtagningstillfällen har låga eller mycket låga halter av cyanid uppmätts och riktvärdena för total cyanid respektive fri cyanid har alltid innehållits med god marginal. För olja (oljeindex) visar samtliga provtagningsresultat på halter långt under riktvärdet på 10 mg/l.

Utredningen visar sammantaget att riktvärdena enligt P3 har underskridits med god marginal vid samtliga provtagningstillfällen och således vid samtliga utsläpp av vatten till recipient, med undantag för ett överskridande av nickel. Av detta drar Fortum slutsatsen att reningsanläggningen med nuvarande reningssteg är väl utformad och dimensionerad för att rena utgående vatten från bolagets verksamhet med de avfallsmängder och avfallsslag som har hanterats under perioden.

#### ***Fortsatt behov av utredning***

Som framgår av bifogade analysresultat ligger samtliga provtagna parametrar under respektive inom föreskrivna riktvärden och intervaller, med undantag för nickel vid ett provtagningstillfälle. Eftersom genomförda provtagningar har gjorts på den nuvarande verksamheten menar bolaget att analysresultaten, och därmed även erfarenheterna av reningsanläggningens funktion, enbart kan anses beskriva nuvarande förhållanden. Genomförda provtagningar visar att befintligt reningssystem fungerar väl för den nuvarande verksamheten. Det ska även noteras att hittills har mottagna mängder avfall endast uppgått till drygt en femtedel av tillståndsgivna mängder. Som exempel mottogs under 2020 ca 38 000 ton avfall, varav 13 000 ton farligt avfall, jämfört med tillståndsgivna mängder om 175 000 ton avfall, varav 120 000 ton farligt avfall. Det innebär att lakvattnets karaktär inte heller har kunnat utredas vid full drift enligt nuvarande tillståndsgivna mängder.

Den sökta verksamheten innebär en utökning av de mängder avfall som tas emot för behandling respektive deponering vid Fortum anläggning, både i relation till dagens tillståndsgivna som den faktiska verksamheten. Den sökta verksamheten omfattar även ytterligare avfallsslag, vilket beträffande lakvatten innebär att fler parametrar kan behöva analyseras vid framtida provtagningar. Därtill har bolaget godtagit att utreda ytterligare parametrar (PFAS11, PCB7 och dioxiner), vilka tidigare inte har analyserats (se bolagets yttrande den 26 november 2021).

Ovanstående innebär att skillnaderna mellan den verksamhet som nu bedrivs och den sökta verksamheten är sådana att utförda provtagningar inte med tillräcklig säkerhet kan anses representativa för den framtida verksamheten. Detta innebär att resultaten av hittills genomförda provtagningar inte utgör tillräckligt underlag för att föreskriva slutliga villkor för den sökta verksamheten såvitt avser utsläpp till vatten. Att frågan om slutliga villkor till vatten skjuts upp under en prøvotid möjliggör att vid fullskalig drift enligt det sökta tillståndet utreda lakvattnets innehåll och lämpliga behandlingsmetoder. Under prøvotiden bör innehållet i utgående vatten regleras genom provisoriska haltföreskrifter.

Eftersom det för närvarande saknas information beträffande lakvattnets innehåll vid sökt verksamhet och för att bolaget ska ha ett visst handlingsutrymme under utredningstiden finns det skäl att föreskriva de provisoriska haltföreskrifter som bolaget har föreslagit, vilka är i enlighet med BAT-AEL. Även om det finns anledning att anta att halterna, liksom idag, vid sökt verksamhet kommer att underskrida dessa nivåer menar bolaget att det saknas anledning att föreskriva strängare haltvillkor under prøvotiden eftersom det inte är avgjort vilka åtgärder som är rimliga att vidta för att begränsa utsläppen. En annan anledning till att medge ett visst utrymme i den provisoriska föreskriften är att bolaget som framgått ovan och tidigare kan komma att använda olika reningssteg i kombination och i så fall behöver en viss marginal för att kunna utreda vilken kombination som är den mest lämpade.

Som tidigare påpekats skulle utsläpp i enlighet med BAT-AEL, dvs. enligt bolagets förslag, inte riskera att äventyra uppnåendet av, eller försämra, någon miljökvalitetsnorm. Under provotiden avser bolaget att utreda lakvattnets karaktär i fullskalig drift samt behovet av eventuella ytterligare reningssteg för att säkerställa fullgod rening av lakvattnet. Först därefter kan slutliga villkor föreslås och beslutas.

Fortum avser att kommunicera med länsstyrelsen om vilka parametrar som ska utredas under provotiden.

Fortum har haft tre års provotid och vill ha provotid ytterligare fyra år. Skälen är i huvudsak följande. Bolaget behöver följa och bedöma om de förväntat ökade avfallsmängderna påverkar behovet av att ha ytterligare reningssteg. Bolagets verksamhet har kommit igång på riktigt först de två senaste åren, varför de första årens provtagning inte är representativa. Bolaget har börjat ta prover utifrån ytterligare parametrar.

Bedömningen av om det finns misstanke om förekomst av de ämnen som anges i provisorisk föreskrift P1 sker utifrån vilket material som kommit in. Detta regleras i mottagningskriterierna

#### **YTTRANDEN**

Naturvårdsverket, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) och Havs- och vattenmyndigheten har avstått från att yttra sig i ärendet.

#### **Miljönämnden i Sundsvalls kommun**

Miljönämnden i Sundsvalls kommun har i yttranden anfört i huvudsak följande.

#### ***Tillstånd***

Miljönämnden yrkar om följande omfattning av tillstånd till fortsatt verksamhet vid Vaple deponi:

**att** tillståndet begränsas till dagens typ av avfall med tillägg av avfallskoder 19 13 (avfall från efterbehandling av jord och grundvatten) 19 13 01\* m.fl. Om nya typer av avfall tillkommer eller om sammansättning och mängd av avfall som ansökan avser att ändras vid företaget ska detta anmälas till länsstyrelsen.

**att** mottagna volymer icke-farligt avfall och farligt avfall som får behandlas och deponeras begränsas till rullande treårsperiod.

**att** kontrollprogram ska lämnas in senast tre månader efter det att domen vunnit laga kraft, och även innehålla information om följande punkter:

- Hur mottagningskontroller av inkommande avfall ska göras för att säkerställa att gällande mottagningskriterier klaras. Om en avfalls-karaktärisering är utförd av avfallslämnaren ska bolaget ha utformade bedömningsgrunder för att kunna verifiera avfallslämnarens uppgifter om avfallets innehåll.
- Hur behandlade/tvättade massor för återvinning ska kontrolleras avseende föroreningsinnehåll.
- Vilken provtagningsstrategi, metodik och provtagningstäthet som ska tillämpas vid kontrollen enligt punkterna ovan.
- Val av analysparametrar och frekvens för kontroll och provtagning enligt punkterna ovan.
- Bedömningsgrunder för att bedöma lämplighet att återvinna behandlade/tvättade massor för avsett användningsändamål.

**att** avfall som ska återvinnas för anläggningsändamål och som innehåller föroreningshalter som överskrider nivån för mindre än ringa risk (Naturvårdsverkets handbok 2010:1, tabell 4) ska anmälas till tillsynsmyndighet för prövning i god tid före utförandet.

Miljönämndens ställningstagande enligt ovanstående grundar sig sammanfattningsvis på följande bedömningar, se vidare yttrandet:



- Mottagande av fler avfallssorter medför andra typer av material- och föroreningssammansättningar vilket riskerar att leda till ökad miljöpåverkan inom verksamhetsområdet, såväl på markbeläggning och bottenkonstruktioner som för reningsanläggning samt dammar. Dessutom är inte spridningsförutsättningarna tillräckligt utredda för att påvisa om Bolagets deponi kan läcka ut till omgivningen eller inte. Vilket innebär en större risk för att bäck och recipient samt mark kan komma att försämrast i större grad med ökande koncentration av föroreningar i lak- och dagvatten.
- Planerad volymökning medför ännu mer belastning sett över tid när det konstant ökar med t.ex. 3 gånger mer av icke farligt per år och > 4 ggr/år av farligt avfall, vid jämförelse med befintligt tillstånd. Riskerna för ökat utsläpp till mark och vatten kan resultera till mer långtgående förorenings-spridningar som inte går att hejda. Vid begränsning av mottagningsvolymerna finns möjlighet att förhindra att så inte sker i större utsträckning vid rullande treårsperiod.
- Kontrollprogrammet behöver mer i detalj beskrivas i villkoret för att säkerhetsställa att t.ex. de jord- och schaktmassor samt länshållningsvatten tas omhand på rätt sätt. Utifrån att det finns ett befintligt kontrollprogram som endast behöver uppdateras anses 3 månader vara tillräckligt lång tid efter det att domen vunnit laga kraft.
- Utanför tillståndsgivet deponiområde utgör marken av naturlig orörd mark, vilket kan göra det olämpligt att återvinna avfall med föroreningsinnehåll upp till Naturvårdsverkets generella riktvärden för mindre känslig mark. Dessa riktvärden är framtagna för att tillämpas i saneringssammanhang av ett förorenat område, och är inte framtagna för att ange en nivå för vad som är acceptabelt att förorena upp ett område till.

### ***Lokalisering***

Bolaget uppger i kompletteringen till ansökan att bland de olika lokaliseringssalternativen så anses vald lokalisering ha lägst miljöpåverkan följt av Vaplebacken (ursprungligt förslag till område för deponin, 1992). Nämnden står kvar vid sin

bedömning som tidigare har gjorts gällande lokaliseringen av den befintliga deponin, då de naturliga förutsättningarna för deponiverksamhet på platsen är bristfälliga på grund av höga grundvattennivåer och tunna jordlager. Områdets geologiska och hydrogeologiska förutsättningar pekar på möjliga allvarliga risker för miljön. Detta borde bli än mer påtagligt när volymerna och fler sorteras avfall ökar avsevärt, t.ex. deponering av farligt avfall ökar med 125 % .

Behovet av att deponera farligt avfall och hantera förorenade massor kommer att finnas även om 30 år, till skillnad från beräknad livslängd på 10 år. Det innebär att ett nytt område kan behöva etableras i Sundsvallsregionen vilket Bolagets inte berört sett utifrån ett långsiktigt hållbar klimatperspektiv i enlighet med Nationella miljömålen. Dessutom finns inget rent vatten indraget som bland annat kan behövas tillföras i större utsträckning för de olika behandlingsmetoderna som föreslås, vilket innebär att transportererna kan öka. Detta framgår inte i den uppdaterade utredningen, vilket är önskvärt.

### ***Buller***

En förnyad bullerutredning har genomförts av Bolaget 2021-02-10, som visar att riktvärdena innehålls för nuvarande och tillkommande verksamhet. Miljönämnden anser att det är otydligt hur aktiviteterna kommer att förändras över tid samt om antalet maskiner och fordon kommer att vara detsamma inom verksamhetsområdet. Miljönämnden anser att den aspekten inte heller belystes vid bullermätningen 2017. Området är ett viktigt tätortsnära rekreationsområde som bör skyddas mot ytterligare påverkan på naturupplevelsena med avseende på tysta miljöer som kan komma att påverkas än mer.

### ***Avfallshantering***

Nämnden anser att det saknas en redogörelse om bästa möjliga teknik och en jämförelse med liknade avfallsanläggningar i landet. De skyddsbarriärer som hittills byggts har anpassats efter nuvarande avfallshantering. I den nu planerade verksamheten beskrivs inte hur och om planerade förändringar kan påverka deponibottenkonstruktionen och överliggande beläggning på asfalten. Med ökade

aktiviteter och fler transporter till och från anläggningen borde rimligtvis slitaget öka och därmed också risken för spridning av föroreningar till mark och vatten. Avfallsceller däremot byggs upp allteftersom behovet av nya celler uppstår och utförs ytterligare med en botten tätning ovanpå konstgjord geologisk barriär. Denna tillskillnad från övriga ytor borde inte påverkas av ökade aktiviteter. Men det saknas uppgifter om konstruktionen av avfallsceller är/ska utformas med bästa tillgängliga teknik. I MKB beskrivs det konsekvent att det utförs enligt kraven för farligt avfallsdeponier (förordningen 2001:512).

Miljönämnden bedömer att fler avfallssorter medför andra typer av material- och föroreningssammansättningar som kan ge en större negativ påverkan på miljön inom verksamhetsområdet, såväl på markbeläggning och bottenkonstruktioner som för reningsanläggning och dammar.

Det är otydligt hur deponiytan och ”dispositionsytan” kan komma att förändras i takt med att verksamheten utökas. I MKB framgår inte hur iordningsställande av behandlings- och lagringsytor samt fickor av blött avfall ska utföras. Den schematiska bilden är från 2017 och är inte uppdaterad utifrån planerad utformning.

### ***Vattenhantering***

Det går inte att utesluta att när avfallsvolymer och avfallsslagen ökar krävs fler behandlingstekniker som troligtvis medför att vattenefterfrågan ökar. Det framgår inte om dagens vattentillgång är tillräcklig för att möta kraven av volymökningar på mellan 125-400 %. I värsta scenario behöver vatten transporteras kontinuerligt till anläggningen vilket medför en ökad mängd lakvatten som behöver renas. Det behöver därför finnas en övre gräns för hur mycket förorenat vatten som Bolaget får ta emot från kunderna som utgår utifrån anläggningens kapacitet. Vidare anser nämnden att det saknas en beskrivning över de risker som hanteringen av inkommande förorenat vatten kan innebära för miljön.

Dessutom medför fler avfallsslag större påfrestningar på reningen av lakvatten och förorenat vatten från kunderna. Detta kräver att kraven på karakteriseringen av

lakvatten ska vara aktuell. Bolaget anser att det räcker att anpassa val av parametrar efter behov av vad som kommer in från kunderna. Miljönämnden bedömer tvärt emot att det är motiverat att analysera fler parametrar i utgående vatten än vad som har föreslagits i ansökan, eftersom det finns en stor risk att inkommande avfall även innehåller andra ämnen än de som ska kontrolleras. Enligt tillståndshandlingarna ämnar Bolaget bland annat ta emot förorenade jordmassor från olika saneringsprojekt i kommunen. Utifrån Sundsvalls historik med fyllnadsmassor, sågverk och luftutsläpp av PAH anser nämnden att screeninganalyser bör göras på utgående vatten och även omfatta dioxiner, PAH, PCB7 och PFAS22. Det behöver göras kontinuerliga analyser då det inte får finnas risk att det finns förhöjda halter utifrån bristfällig karakterisering av såväl lak- och dagvatten som avfallet.

Vidare bedömer miljönämnden att omhändertagandet av annat orenat vatten i reningsanläggningen riskerar att den inte klarar stötbelastning som uppstår vid skyfall, varvid lakvattnet- och dagvatten kan behöva ledas förbi (Bypass) anläggningen. Det är därför viktigt att redogöra för den maximala belastning som reningsanläggningen och dammar kan klara innan det ska släppas till recipienten vilket saknas i ansökan.

I MKB står att behandling av processavloppsvatten från industriprocesser eller liknade inte kommer att tas emot för rening. Detta är motsägelsefullt utifrån vilka avfallskoder, i bilaga 3 till MKB, som ska gälla för den utökade verksamheten.

### ***Påverkan på Vapelbäcken och grundvatten***

Det framgår i MKB att det troligtvis inte kommer att ske ett läckage som kan äventyra Vapelbäckens biologiska mångfald annat än temporärt. Nämnden bedömer att den utökning av verksamheten som bolaget har yrkat om innebär en större risk för att Vapelbäcken kan komma att försämrats långt mer än det som antas i MKB. De nu föreslagna avfallskategorierna som avses behandlas, deponeras m.m. har inte beskrivits nämnvärt hur det påverkar föroreningars mobilitet och biologiska mångfalden såväl i bäck och recipient som i mark och grundvatten.

Det finns oklarheter vad gäller anläggningskapacitet för att hantera allt vatten som kommer att tas emot och genereras. Det saknas ett underlag och beräkningar utifrån ett värsta scenario.

Bolagets verksamhet har varit i drift i 4 år och under den tiden har grundvattenmätningar genomförts under 2017 och 2018 medan provtagningarna har utförts 4 ggr/år sedan driftstart. Det framgår i en hydrogeologisk riskbedömning för deponiverksamheten (daterad 2021-02-29, bilaga 15) att inget tyder på att uppmätta halter av metaller och ammoniumkväve visar på ett påslag från deponin i form av infiltrerande lakvatten till grundvatten. Nämnden menar att avsaknaden av mer tillförlitlig data och underlag inte gör det möjligt att konstatera den bedömningen, och att underlaget i stället kan visa på att förorenat grundvatten från deponiområdet till viss del strömmar ut i Vapelbäcken.

Sammantaget är miljönämndens bedömning även i denna tillståndsprocess att underlaget gällande spridningsriskerna av föroreningar från deponin hittills inte är tillräckligt för att påvisa om Bolagets deponi kan läcka ut till omgivningen eller inte. Ytterligare en utökning av volymer och flera sorters avfall innebär ännu en riskfaktor för föroreningssituationen i grund- och ytvatten, inklusive Vapelbäcken kan komma att försämrats.

### ***Påverkan på Svartviksfjärden***

Bolaget avser att öka volymen förorenat vatten till reningsanläggningen från dagens 8000 m<sup>3</sup>/år till 13 000 m<sup>3</sup>. Dock anses inte att mängden förorenat lak- eller dagvatten kommer att öka, utan reningsvolymerna beror snarare på att Bolaget vill omhänderta och rena förorenat länshållningsvatten från externa kunder.

I takt med att avfallsmängderna ökar kommer även koncentrationen av föroreningar i lakvattnet öka, vilket kan medföra ökade föroreningsmängder i utgående vatten till Svartviksfjärden. Det finns även en risk att t.ex. mottaget länshållningsvatten kan påverka recipienten utifrån bristfällig karakterisering som medför fel val av analysparametrar.

Miljönämnden anser vidare att det är otydligt hur stor belastningen av föroreningar är på recipienten från hela Vaple deponin – hur stor blir den ackumulerade mängden föroreningar som släpps ut från Ganscas och Bolagets reningsanläggningar och dammar? Det är också viktigt att veta vilken påverkan recipienten får varför föroreningshalterna som uppmätts behöver omräknas till mängder. (Detta behöver tydliggöras i det provisoriska villkoret där även begränsningar i mängd förorening bör ingå.) Dessutom ändras förutsättningarna för att uppnå MKN för vatten om dammen töms kontinuerligt i jämförelse med ca 5 gång/år till Svartviksfjärden.

***Behandling av förorenade jord- och schaktmassor***

Det saknas en teknisk beskrivning av jordtvätten som planeras. Vilka typer av massor, ämnen och halter som kan behandlas i jordtvätten saknas och det är därför oklart huruvida anläggningen kommer att vara tillräcklig för att kunna friklassa jordmassorna och bedöma lämpligheten i att återvinna dem externt. Bolaget bör också utveckla hur de avser bedöma friklassning av ett avfall. En begränsning av vilka avfallstyper, ämnen och halter som får behandlas för återvinning utifrån jordtvättens kapacitet bör regleras i tillståndet. Vilka typer av fraktioner som Bolaget önskar återvinna, och för vilket anläggningsändamål, efter behandling i jordtvätten bör specificeras.

Det är inte acceptabelt att återvinna massor där innehållet är okänt och det finns risk för förorening enligt 2 kap. miljöbalken. Nämnden anser att det bör ställas höga krav på bolagets egenkontroll för att kunna säkerställa att det behandlade materialet inte innehåller förorenade ämnen i sådana halter att det kan innebära en olägenhet för människors hälsa och miljön när det ska återföras till samhället. Vid vilka föroreningshalter som det behandlade materialet kan anses kunna ”friklassas”, upphöra vara avfall, bör framgå för att undvika att fel bedömningar görs.

Kontrollprogrammet bör innehålla förslag på hur mottagningskontroller av jord- och schaktmassor ska utföras samt hur kontroll av behandlade/tvättade fraktioner

ska utföras. En beskrivning av provtagningsstrategi och metodik, provtagnings-täthet, analysparametrar och frekvens bör framgå – samt kontroll av processvatten och kontroll/hantering av filterkakor. Provtagningsupplägget bör vara lämpligt utifrån förekommande variationer i ingående avfall med avseende på föroreningsinnehåll. Vidare bör bolaget ta fram bedömningsgrunder för att kunna granska och verifiera avfallslämnarens bedömning om avfallets innehåll, samt för att bedöma lämpligheten i att återvinna behandlat/tvättat material för avsett ändamål.

### ***Mottagningskriterier***

Det framgår inte vilka mottagningskriterier som avses gälla för bolaget. Nämnden anser att tillståndet bör innehålla ett sådant villkor som fastslår vilka kriterier det är som gäller för anläggningen.

### ***Återvinning av avfall som konstruktionsmaterial***

Nämnden önskar att Bolaget förtydligar vilket område som avses med ”området utanför deponins tätskikt” och som är aktuellt för utfyllnad av avfall enligt Bolagets förslag på villkor 12. Utifrån den tolkning som nämnden gör om nuvarande formulering avser detta område vara utanför tillståndsgivet verksamhetsområde. Utanför tillståndsgivet deponiområde utgör marken av naturlig orörd mark, vilket kan göra det olämpligt att återvinna avfall med föroreningsinnehåll upp till Naturvårdsverkets generella riktvärden för mindre känslig mark. Dessa riktvärden är framtagna för ett tillämpas i saneringssammanhang av ett förorenat område, och är inte framtagna för att ange en nivå för vad som är acceptabelt att förorena upp ett område till. Om Bolaget önskar återvinna avfall utanför verksamhetsområdet så bör istället massorna klara nivån för mindre än ringa risk (MRR) som anges i Naturvårdsverkets handbok (tabell 4, 2010:1). Om föroreningshalterna överskrider MRR bör en anmälan lämnas in till tillsynsmyndigheten för en bedömning om vilka massor som är lämpliga för ändamålet.

***Villkor***

*Damning*

Länsstyrelsen anser att åtgärder för att minimera olägenhet av damning och lukt bör regleras i gemensamt villkor vilket Bolaget inte har motsagt sig utan godtar länsstyrelsens förslag till villkor, med mindre justering enligt följande:

Verksamheten ska bedrivas så att olägenheter till följd av lukt, damning och nedskräpning undviks. Om störningar från verksamheten uppkommer ska bolaget vidta effektiva skyddsåtgärder. Dammande avfall med risk för spridning utanför verksamhetsområdet ska fuktas eller på annat sätt behandlas när det hanteras inom verksamheten, alternativt förvaras under tak eller täckas på annat sätt.

Miljönämnden motsäger sig inte skrivningen av villkoret som Bolaget har godkänt utan anser att det är bra att villkoret finns med i tillståndet. Miljönämnden vill dock påpeka att det finns stor risk för luftnedfall av föroreningar från dammande deponiavfallsanläggningar. Detta har bl.a. konstaterats vid en mossundersökning som genomförts i Sundsvalls kommun, i den härskade vindriktningen i närheten av en liknande anläggning som Bolaget driver. Det har i nuläget inte utretts närmre hur luftnedfallet har skett och vilka framtida åtgärder som behöver genomföras vid den avfallsanläggningen.

***Villkor 12***

Miljönämnden instämmer med länsstyrelsens anförande angående olämpligheten med att reglera vilka massor som kan användas utanför deponins tätskikt. Länsstyrelsen hänvisar mycket riktigt till Naturvårdsverkets handbok 2010:1 som även miljönämnden förhåller sig till vid platsspecifika bedömningar. Det ska poängteras ytterligare att Bolagets hänvisning till ett antal avgörande som Mark- och miljööverdomstolen dömt i liknande ärenden gäller för den specifika anläggningen och de rådande förhållandena som finns på den platsen.



### **Länsstyrelsen**

Länsstyrelsen godtar de föreslagna villkoren med undantag av villkor 12 som länsstyrelsen anser bör utgå. Villkoret är obehövligt eftersom frågan regleras genom nationella föreskrifter.

Länsstyrelsen anser att föroreningsinnehållet i det konstruktionsmaterial som ska användas utanför deponins tätskikt inte ska hanteras som ett villkor i tillståndet utan ska hanteras separat som en anmälan till tillsynsmyndigheten i varje enskilt fall.

Länsstyrelsen menar att konstruktionsmassorna med största sannolikhet kommer att variera och att platserna för där massorna ska användas har olika förutsättningar. Beroende på materialets innehåll kan det i vissa fall vara olämpligt att använda sig av material som har föroreningshalter upp till MKM. Utifrån konstruktionsmaterialets innehåll krävs därför en bedömning av dess lämplighet för platsen.

### *Nya avfallsslag*

Länsstyrelsens anser att verksamheten ska lämnas tillstånd utifrån vad som framkommer i prövningen. Detta är viktigt utifrån bedömningen av verksamhetens miljöpåverkan. Länsstyrelsen anser därför att villkor bör reglera vilket avfall som verksamheten kan ta emot. Det bör även förtydligas vad som menas med nya avfallsslag, utifrån Bolagets föreslagna villkor 10.

### *Dimensionering av lakvattendamm*

Länsstyrelsen ser generellt positiv på Bolagets hantering av dag-och ytvatten, men har följande synpunkter.

Dimensioneringen och skötsel av de avskärande diken ingår i kontrollprogrammet och hanteras där. Dimensioneringen av lakvattendammen däremot är en del av tillståndprocessen. Enligt bilaga 5 till miljökonsekvensbeskrivningen är den föreslagna volymen på lakvattendam  $1260 \text{ m}^3$ , anpassat till samtidig avtappning vid extremväder av  $245 \text{ l/s}$  från dammen. Länsstyrelsen tolkar att detta innebär att vid ett extremväder kommer orenat lakvatten släppas till recipient.

Länsstyrelsen anser att lakvattendammen ska dimensioneras så att inget utflöde av orenat lakvatten sker. Alternativt beredskap krävs i form av exempelvis tillfälliga bassänger som kan ta hand om utflödet.

#### *Prövotidsutredningen*

Länsstyrelsen lämnar följande synpunkter över Bolagets föreslagna provotidsutredning.

Länsstyrelsen har tidigare framfört att Bolaget ska revidera föreslagen provotidsutredning och att särskilt fokus ska ligga på förekomsten av de särskilt prioriterade ämnen som PFAS och andra hormonstörande ämnen. Länsstyrelsen menar att det är upp till Bolaget att undersöka vilka ämnen som är aktuella att rena. Detta eftersom behovet av rening beror på innehållet i olika typer av avfall.

Länsstyrelsen anser att målet med provotidsutredningen utöver vad Bolaget yrkar bör vara att minimera utsläppshalterna. Utredningen ska också redovisa miljömässiga, ekonomiska och praktiska överväganden. Slutligen vill länsstyrelsen kommentera föreslagna provotidsvillkor. Bolaget redovisar utsläpp till vatten från 2019. Länsstyrelsens konstaterar att samtliga redovisade ämnen ligger långt under föreslagna begränsningsvärden. Även om redovisade utsläpp utgör ett nollalternativ anser Länsstyrelsen att halterna är höga. Vidare ställer sig länsstyrelsen frågande till vad som motiverar så generösa marginaler.

Länsstyrelsen och Fortum är överens om att provtagning enligt PFAS 26 kan komma att ske inom ramen för egenkontrollen. Fortums uppgift om att bolaget avser att föra en dialog med länsstyrelsen vad gäller avfallssorter som inte kan förutses godtas också av länsstyrelsen.

#### *Verkställighetsförordnande*

Länsstyrelsen har inget att erinra mot att verksamheten kan sättas igång innan tillstånd har vunnit laga kraft.

*Tidsbegränsat tillstånd*

Länsstyrelsen godtar Fortums förslag vad gäller utredningar och provisoriska föreskrifter under provotid, men anser att tillståndet bör tidsbegränsas till 15–20 år. Länsstyrelsen anför att de domar som Fortum hänvisat till inte är jämförbara med det aktuella målet eftersom de rör enskilt avlopp respektive tillstånd som tidsbegränsats till betydligt kortare tid (fyra år).

Inom avfallsområdet sker en snabb utveckling med ny kunskap om bland annat nya förorenade ämnen, teknisk utveckling och ny lagstiftning. Länsstyrelsen anser med hänvisning till ovanstående att det därför kan vara lämpligt att tidsbegränsa tillståndet. Om Bolaget inte delar länsstyrelsens uppfattning bör Bolaget ge sin syn på ett tidsbegränsat tillstånd utifrån miljömässiga och ekonomiska överväganden.

**SÖKANDENS BEMÖTANDE**

**Fortum** anför följande till bemötande av vad länsstyrelsen anför.

***Villkor***

*Kemiska ämnen*

Som bolaget beskrivit i avsnitt 4.7.2 i MKB förvaras kemiska produkter i behållare om maximalt 1 m<sup>3</sup> inom invallning, alternativt för ändamålet avsedd container eller annan likvärdig anordning. Risken för spill av kemikalier är liten. Om spill sker saneras det snarast och omhändertas som avfall. Som bolaget beskrivit i MKB kan kemikaliehanteringen komma att förändras beroende på vilket avfall som behandlas samt vilka behandlingsmetoder som används. Fortum har inget emot att hanteringen regleras i villkor och godtar därför att ett villkor om detta föreskrivs. ~~Bolaget har gjort en mindre språklig justering av Länsstyrelsens förslag enligt vad som framgår ovan.~~ Bolaget godtar Länsstyrelsens förslag till villkor, med en mindre språklig justering.

*Olägenheter*

Bolaget har inget emot att åtgärder för att minska spridning av damm och lukt regleras gemensamt i ett villkor och att det förtydligas att åtgärder ska vidtas för att minimera olägenheter till omgivningen. Bolaget godtar därför Länsstyrelsens förslag till villkor, med en mindre språklig justering.

*Konstruktionsmaterial*

Syftet med bolagets förslag till villkor 12 är att möjliggöra nyttiggörande av avfallsfraktioner som uppfyller kraven på MKM vid konstruktionsarbete och därmed minimera förbrukningen av jungfruligt material. Bolaget har därför föreslagit följande villkor:

**Villkor 12**

Vid användande av avfall som konstruktionsmaterial på området utanför deponins tätskikt ska Naturvårdsverkets riktvärde för Mindre Känslig Markanvändning (MKM) användas.

Vilka krav som ska ställas på konstruktionsmaterial utanför sluttäckningens tätskikt har avgjorts i ett antal avgöranden. Genom dåvarande Miljööverdomstolens avgörande i MÖD 2007:29 slog domstolen fast att massor som underskrider kraven på mindre känslig markanvändning (MKM) får användas i konstruktionsändamål i deponis sluttäckning utanför tätskiktet. Skälen för denna slutsats är enligt domstolen att en avslutad deponi för lång tid framöver måste betraktas som ett förorenat område som kräver särskild tillsyn och föreskrifter om restriktiv användning av marken. För ett sådant område behöver knappast som försiktighetsmått enligt 2 kap. 3 § miljöbalken krav ställas på användning av jungfruliga massor. Ett sådant krav är enligt domstolen inte rimligt och kan inte anses förenligt med principen om resurshushållning enligt 2 kap. 5 § miljöbalken. Detta synsätt bekräftades även genom MÖD 2008:7.

Genom ovan avgöranden har det utvecklats en praxis som innebär att massor som uppfyller kraven på mindre känslig markanvändning (MKM) får nyttiggöras för

konstruktionsändamål. Genom MÖD 2011:5, som meddelades efter det att Naturvårdsverkets handbok 2010:1 publicerades, bekräftade domstolen denna praxis. Det kan därvid noteras att domstolen särskilt adresserade Naturvårdsverkets ställningstagande i nämnda handbok genom följande uttalande. ”Naturvårdsverkets ställningstagande i den handbok som givits ut efter de ovan redovisade domarna föranleder inte Miljööverdomstolen att nu ändra sin praxis”. Även därefter har Mark- och miljööverdomstolen funnit att massor som uppfyller kraven på MKM får nyttiggöras för konstruktionsändamål i deponis sluttäckning utanför tätskiktet och att detta överensstämmer med principen om resurshushållning i 2 kap. 5 § miljöbalken (se Mark- och miljööverdomstolens avgörande den 13 februari 2015 i M 5829-14).

Av de skäl som ligger till grund för slutsatsen i ovan hänvisade avgöranden från Mark- och miljööverdomstolen anser bolaget att Naturvårdsverkets handbok 2010:1 inte föranleder anledning att justera villkor 12. Bolagets förslag till villkor 12 överensstämmer med fast praxis. Ett frångående av denna praxis vore inte heller förenligt med principen om god hushållning.

Därutöver, som bolaget redovisat (se MKB avsnitt 4.6), kommer utförandet av sluttäckningen ske i enlighet med gällande lagstiftning. Om lagstiftning och praxis ändras innan sluttäckning sker kommer bolaget säkerställa att sluttäckningen sker med beaktande av gällande lagkrav.

Sammanfattningsvis vidhåller bolaget sitt förslag till villkor 12.

#### *Avfallsslag*

Länsstyrelsen anser att villkor bör reglera vilket avfall som kan tas emot i verksamheten. Länsstyrelsen anför vidare att det i bolagets förslag till villkor 10 bör förtydligas vad som avses med ”nya avfallsslag”.

Bolaget anför följande. Villkor 10 är hämtat från det befintliga tillståndet som delas mellan Fortum och GANSCA. Enligt nuvarande kontrollprogram avses med

”nya avfallsslag” avfall som innehåller föroreningar som inte kontrolleras i utgående vatten från anläggningen. Hanteringen av dessa avfall ska anmälas och godkännas av tillsynsmyndigheten. Bolagets villkorsförslag 10 avses att tolkas på samma sätt. Bolaget vill därmed förtydliga att den sökta verksamheten avser de avfallskoder som anges i Bilaga 3 till MKB och att ”nya avfallsslag” enligt villkor 10 således inte avser några andra avfallstyper utöver de som framgår i Bilaga 3 till MKB. Syftet med villkorsförslaget är att bolaget i förväg ska anmäla till tillsynsmyndigheten när bolaget avser att ta emot avfallstyper som framgår av Bilaga 3 till MKB men som bedöms innehålla föroreningar som inte kontrolleras i utgående vatten. Detta möjliggör för eventuell uppdatering av kontrollprogram och utökad provtagning vid behov.

#### *Dimensionering av lakvattendammen*

Lakvatten från samtliga deponiceller och vatten från ytor där material hanteras leds via ledningssystem till en damm för vatten, benämnd ”lakvattendamm”. Dammen fungerar som ett mellanlager innan vattnet leds vidare till en reningsanläggning. Efter rening går vattnet till en damm för renat vatten, benämnd ”dagvattendamm”.

Dammar och system inom verksamhetsområdet är dimensionerade enligt vattenbalansen, med extra kapacitet för att klara kraftig nederbörd. Avskärande diken runt verksamhetsområdet hindrar att vatten från omgivande mark rinner in till lakvatten- och dagvattendammen. Dimensioneringen är gjord för att klara ett 100-årsregn i 10 minuter. Begreppet återkomsttid (i detta fall 100 år) används för att beskriva sannolikheten för att en viss nederbörd ska inträffa och baseras på statistisk analys av historiska mätserier. Sannolikheten att ett 100-årsregn inträffar ett enskilt år är 1 % men då händelsen är slumpmässig kan ett sådant skyfall inträffa redan inom en snar framtid och sedan upprepas kort därefter.

Vid ett 100-årsregn över verksamhetsområdet, med en klimatfaktor på 1,25 och utifrån en rinntid på 10 minuter (hårdgjord yta), medför ett flöde från hela verksamhetsområdet (varav ca 4 ha är hårdgjord yta) om ca 2 400 l/s (2,4 m<sup>3</sup> /s).

Lakvattendammen rymmer 2 000 m<sup>3</sup> och dagvattendammen rymmer 1 600 m<sup>3</sup> vatten (ritning M-10-01-03, Bilaga 4 till MKB), vilket är en större kapacitet än det dimensionerande flödet. Dammarna står inom nuvarande verksamhet ofta tomma och följaktligen bedöms stora delar av volymen i båda dammarna kunna nyttjas tillfälligt vid ett extremväder.

För att utröna vart vattnet kommer att rinna för det fall lakvatten- och dagvattendammarna, mot all förmodan, skulle bli fulla och brädda har programmet Scalgo Live3 använts. Renat vatten från dagvattendammen kommer att rinna i nordvästlig riktning. Marken mellan verksamhetsområdet och Vapelbäcken består främst av skogsmark (Figur 1). Rinnsträckan är ca 800 meter och utifrån en vattenhastighet på 0,1 m/s tar det ca 130 minuter (ca 2 h) innan vattnet når Vapelbäcken.

Vatten från lakvattendammen kommer att rinna i sydvästlig riktning. Marken fram till Vapelbäcken består främst av hårdgjord yta och dike. Rinnsträckan bedöms vara ca 1 km och utifrån en vattenhastighet på ca 0,5 m/s tar det ca 30 minuter innan vattnet når Vapelbäcken.

Sammanfattningsvis bedöms risken för att orenat lakvatten ska brädda som mycket liten. För det fall orenat lakvatten skulle brädda kommer vattnet dessutom att vara utspädd på grund av den kraftiga nederbörd som orsakat bräddningen. Risken för att detta bräddvatten skulle påverka bäcken negativt ses som minimal.

#### *Prövotidsutredningen*

Bolaget godtar att provotidsutredningen innefattar analys av PFAS11. När det gäller vad utredningen ska syfta till har bolaget ingen annan uppfattning än vad Länsstyrelsen anger om att den utredning som bolaget ska genomföra även ska omfatta utredning kring möjliga åtgärder för att begränsa utsläppen. För att förtydliga detta reviderar bolaget därför sitt förslag till utredning avseende utsläpp till vatten.

När det gäller Länsstyrelsens synpunkt avseende bolagets föreslagna halter enligt den provisoriska föreskriften P1 vidhåller bolaget sitt förslag. Den sökta verksamhetens bedömda påverkan på recipienten har bedömts utifrån Havs- och vattenmyndighetens bedömningsgrund för ytvatten (HVMFS 2019:25), se bilaga 12 till MKB. Den nuvarande verksamhetens påverkan (nollalternativet) har beräknats utifrån utsläppsdata avseende uppmätta halter och den sökta verksamhetens påverkan på recipienten har beräknats utifrån att utsläppen motsvarar tillämpliga BAT-slutsatser, dvs. de halter som bolaget föreslår ska gälla enligt P1. Av utredningen framgår att sökt verksamhet, vid halter som uppgår till BAT-AEL, inte riskerar försämra ekologisk eller kemisk status eller äventyra möjligheten att uppnå god ekologisk och kemisk status för vattenförekomsterna Svartviksfjärden och Draget. Påverkan har bedömts genom att klassificera data i den del av Vattenförekomsten som har störst risk att omfattas av förhöjda koncentrationer av behandlat avloppsvatten. Under provotiden ska bolaget utreda de åtgärder som är tekniskt möjliga och miljömässigt motiverade för att begränsa utsläppen och därefter ska bolaget föreslå slutliga villkor för utsläpp till vatten. Mot bakgrund av att den sökta verksamheten med föreslagna halter enligt BAT-AEL inte riskerar att äventyra uppnåendet av, eller försämra, någon miljö kvalitetsnorm anser bolaget att det saknas skäl att ytterligare begränsa utsläppen. Att föreskriva strängare haltbegränsningar under provotiden än sådana som är tillräckliga för att undvika en oacceptabel eller otillåten försämring, och som bolaget med viss marginal kan innehålla, synes inte rimligt eftersom det inte är avgjort vilka åtgärder som är rimliga att vidta för att begränsa utsläppen.

### ***Igångsättnings- tid***

Deponiverksamheten är huvudsakligen behovsstyrd och materialet som tas emot för behandling och deponering beror på vilket material som levereras. Inkommande material levereras huvudsakligen i kampanjer, vilket även innebär att behandlingsmetoder sker kampanjvis. Eftersom bolaget inte styr över vilka avfallsslag som levereras till verksamheten anser bolaget att det inte är lämpligt att igångsättnings- tiden ska relatera till mottagna avfallsslag. Bolaget menar istället att igångsättnings- tiden ska avse den tidpunkt då tillstånd till den sökta verksamheten tas i anspråk.



Därvid ska hela det meddelade tillståndet, med de avfallsslag och behandlingsmetoder som omfattas av tillståndet, anses ianspråktaget.

Det kan i sammanhanget noteras att den sökta verksamheten avser ett nytt grundtillstånd för en befintlig verksamhet. Verksamheten kommer att bedrivas inom samma område som den befintliga, dvs. inga nya ytor tillkommer.

För att förtydliga denna tidpunkt föreslår bolaget ett nytt villkor med innebörd att bolaget ska meddela tillsynsmyndigheten när det nya tillståndet tas i anspråk enligt följande.

När tillståndet tas i anspråk ska bolaget anmäla detta till tillsynsmyndigheten.

#### ***Tidsbegränsning av tillståndet***

Enligt 16 kap. 2 § första stycket miljöbalken får tillstånd lämnas för en begränsad tid. Enligt förarbetena till bestämmelsen bör tidsbegränsade tillstånd användas när det finns behov av det och det bör framförallt gälla för stora miljöfarliga verksamheter med kraftig miljöpåverkan (se prop. 1997/98 del 1 s. 344 och 478 f.). Tidsbegränsningen används vanligen vid tillstånd till vindkraft och täkter. För andra verksamheter är utgångspunkten att tillståndet inte tidsbegränsas, se t.ex. Miljööverdomstolens domar i mål M 1631-07 och MÖD 2010:26. Detsamma gäller även för deponier, se MÖD 2005:61. Redan av detta skäl anser bolaget att det saknas skäl för att tidsbegränsa tillståndet. Det kan därtill konstateras att det nuvarande tillståndet inte är tidsbegränsat.

Vidare konstateras att bolaget har att följa de krav som från tid till annan följer av förordningen (2001:512) om deponering av avfall. Härigenom kan ändrade förutsättningar, exempelvis ett förändrat kunskapsläge, få genomslag även för bolagets verksamhet utan att ett nytt tillstånd behöver sökas.

Omfattningen av verksamheten begränsas av de mängder som bolaget yrkat.

Eftersom deponin även begränsas av bestämmelser i detaljplan (maximalt 15 m över omgivande mark) finns en naturlig tidpunkt för sluttäckning av avfallscellerna. Det finns alltså redan begränsningar i omfattning som gör att en tidsbegränsning vore utan verkan. Om tillståndet skulle tidsbegränsas och bolaget inte har utnyttjat hela deponivolymen när tillståndet går ut skulle ny mark behöva tas i anspråk för en ny deponi, vilket ur både miljömässig och ekonomisk synvinkel skulle innebära ett dåligt utnyttjande av den redan ianspråktaga marken. Dessutom skulle det innebära en onödig kostnad, utan synbara miljömässiga vinster, att behöva söka ett nytt tillstånd för en redan prövad verksamhet. Sammantaget menar bolaget att det saknas skäl att tidsbegränsa tillståndet.

### ***Mottagna avfallsslag***

Den sökta verksamheten avser de avfallsslag som anges i Bilaga 3 till MKB. Dessa avfallsslag har konsekvensbedömts och ingår i bolagets konsekvensbedömning. Med planerade skyddsåtgärder och uppföljning anser bolaget, i motsats till vad Miljökontoret anför, att en utökning av mängd och avfallssorter inte bedöms innebära en ökad negativ påverkan på miljön. Platsen är sedan tidigare bedömd som lämplig för denna typ av verksamhet och marken är redan ianspråktagen. Mot bakgrund av de förändringar i mängder m.m. som bolagets ansökan avser tillsammans med att delar av nuvarande tillstånd ersätts innebär den sökta verksamheten inte någon otillåten påverkan på miljön. När det gäller mottagning av avfallsslag som innehåller föroreningar som inte tidigare behandlas hänvisar bolaget till vad som framgår av ovan under rubriken Avfallsslag. Bolaget anser därför att det saknas skäl att begränsa avfallstyper enligt vad Miljökontoret anför.

### ***Mottagna mängder***

Att begränsa tillståndet utifrån rullande treårsvärden skapar i sig en ökad flexibilitet, förutsatt att treårsvärdet uttrycks som genomsnitt uppgående till samma som de yrkade mängderna, alternativt uttrycks som tre gånger de yrkade mängderna. Bolaget efterfrågar emellertid inte den flexibiliteten. För att undvika oklarheter i verksamheten och tillsynen över densamma vidhåller bolaget sitt yrkande avseende mottagna mängder uttryckt som årliga mängder.

För det fall kommunens yrkande ska förstås som att bolagets yrkade mängder ska fördelas över tre år, dvs. i praktiken ett tillstånd med endast en tredjedel av den yrkade omfattningen, motsätter sig bolaget detta. Den sökta verksamheten, med sökt omfattning, har konsekvensbedömts och visats ha godtagbara miljökonsekvenser. Det saknas anledning att begränsa verksamheten på annat sätt än vad bolaget har yrkat. Vidare utför bolaget en samhällsnyttig tjänst som mottar, behandlar och bortskaffar avfall. Bolaget genererar dock inte avfallet, och det avfall som inte tas om hand av bolagets verksamhet måste tas om hand på annan plats. Se vidare om lokalisering nedan.

### ***Lokalisering***

Val av plats ska ske med hänsyn till intrång och för människors hälsa och miljön, vilket följer av 2 kap. 6 § miljöbalken. I detta fall finns behov av en industrieponi i Sundsvallsområdet och vid Vaple deponi finns sedan länge etablerade avfallsverksamheter. Enligt lokaliseringsstudien som gjordes inför GANSCAs tillståndsprövning år 1992 ansågs området ha ett mycket gynnsamt läge med hänsyn till de hydrologiska förhållandena och möjligheterna att kontrollera yt- och grundvattenavrinning. Som framgår av den uppdaterade lokaliseringsutredningen, Bilaga 10 till MKB (se bolagets komplettering den 12 februari 2021) har även alternativa lokaliseringar utretts. Som framgår av lokaliseringsutredningen har den valda lokaliseringen lägst miljöpåverkan och innebär ingen förändring av markanvändningen. Eftersom området utgörs av industrimark bedöms konsekvenserna för naturmiljön bli små. Området är även detaljplanelagt för deponi. Platsen är därmed enligt bolaget väl lämpad för deponiverksamhet. Om verksamheten skulle lokaliseras till en annan plats skulle ny mark behöva tas i anspråk samt därtill skulle nyanläggning behöva ske, vilket skulle innebära påverkan på miljön samt medföra orimliga kostnader för bolaget.

Sammantaget anser bolaget att den valda platsen är den mest lämpliga och därmed att lokaliseringsprincipen uppfylls.

### ***Buller***

Bolaget har redovisat de maskiner och arbetsmoment som beräkningarna för bullerutredningen (Bilaga 6 till MKB) utgår ifrån. Som framgår av den redovisningen tillkommer metallsortering, sorteringsverk och jordtvätt i den sökta verksamheten. Övriga arbetsmoment och typ av maskiner är samma både för befintlig och sökt verksamhet, likväl som ljudeffektsnivåer och driftstider. Vad gäller transporter utgår bullerutredningen från 25 transporter/dag för befintligt tillstånd (varav 15 går till Fortum) och 40 transporter/dag för sökt tillstånd (varav 30 går till Fortum).

### ***Avfallshantering***

När det gäller Miljökontorets fråga om bästa möjliga teknik kommer avfallsceller att utformas i enlighet med kraven för farligt avfall som följer av förordning (2001:512) om deponering av avfall, se avsnitt 4 i MKB. Detta innebär enligt bolaget att kravet på bästa möjliga teknik enligt 2 kap. 3 § miljöbalken anses vara uppfyllt (se t.ex. MÖD 2010:29). Förhållandet till tillämpliga BAT-slutsatser framgår av Bilaga 13 till MKB och som bolaget där redovisat bedöms verksamheten överensstämma med samtliga tillämpliga BAT-slutsatser.

När det gäller frågan om hur deponiytan förändras kommer deponiytan att öka i takt med att massor tas emot och deponeras. Som ovan nämnts konstrueras deponin för att uppfylla de krav som gäller för deponering av farligt avfall enligt förordning (2001:512) om deponering av avfall med avsikten att så stor andel som möjligt ska utgöras av farligt avfall. I takt med att celler uppnår full höjd (maximalt 15 meter över omgivande mark) sluttäcks celler. Bilaga 4 till MKB utgör en skiss över verksamhetsområdet. Vid avslut av verksamheten kommer all behandlingsyta att utgöras av deponi. I takt med att deponin växer och behandlingsytan upptas av deponi, kommer eventuella konstruktioner på ytan så som tält och skärmtak att monteras ner och flyttas till annan plats. För en redogörelse avseende utformningen hänvisas till avsnitt 4.1–4.3 i MKB.

Framtida användning av ytor inom området är till stor del avhängig vilka skydds-

åtgärder som bedöms vara nödvändiga, beroende på mottagna avfallstyper, t.ex. för vattenhantering och reningsutrustning. Av detta skäl bör det finnas viss flexibilitet i markanvändningen. Utformningen av ytor inom verksamhetsområdet kommer att ske i dialog med tillsynsmyndigheten. Enligt bolagets villkorsförslag ska bolaget senast tre månader före sluttäckning av deponicell anmäla detta till tillsynsmyndigheten. Bolaget har vidare föreslagit att domstolen med stöd av 22 kap. 25 § tredje stycket miljöbalken ska överlåta åt tillsynsmyndigheten att föreskriva närmare villkor i detta avseende.

När det gäller iordningsställande av behandlings- och lagringsytor samt fickor för blött avfall anför bolaget följande. Bolaget behöver flexibilitet för att kunna utforma och anlägga behandlingsytor på bästa sätt. I avsnitt 4.4.5 i MKB framgår en översiktlig beskrivning av utformningen av fickor för avvattning av slam och restprodukter.

### ***Vattenhantering***

Vattenbehovet ökar inte proportionerligt med avfallsvolymer. För det fall ett utökat vattenbehov skulle uppstå ser bolaget möjlighet att använda renat vatten från dagvattendammen. När det gäller Miljökontorets förslag om analyser godtar bolaget att analysera dioxiner, PAH, PCB7 och PFAS11 som en del av bolagets utredningsvillkor, se ovan avsnitt Prövotidsutredningen.

Det vatten som tas emot för rening utgörs av vatten från t.ex. marksaneringar eller liknande. Som framgår av avsnitt 4.4.6 i MKB är det vatten som tas emot av samma karaktär som övrigt flöde till reningsverket, exempelvis avrinning från mottagna förorenade jordmassor. Det är således inte fråga om behandling av processavloppsvatten från industriprocesser eller liknande.

När det gäller avfallskoderna i bilaga 3 till MKB som Miljökontoret hänvisar till anför bolaget följande. Bolaget ser behov av att kunna erbjuda sina kunder att ta emot förorenat vatten av olika ursprung för att lagra och sedan skicka vidare till någon av sina egna eller andras godkända anläggningar för behandling av dessa

vatten. Vattnet tas således inte emot för rening vid den nu aktuella anläggningen, utan endast för vidaretransport till annan anläggning där vattnet kommer att behandlas.

### ***Påverkan på Vapelbäcken och grundvatten***

Bolaget anser att det underlag som bolaget har presenterat är tillräckligt. Den hydrogeologiska riskbedömningen har genomförts av WSP Sverige AB och de bedömningar som görs baseras på tillgängliga data av uppmätta halter.

Som framgår av utredningen visar mätningar att analyserade parametrar ligger i nivå med bakgrundshalter uppströms deponin, se avsnitt 3 i Bilaga 15 till MKB. Det är endast ammonium, nickel, arsenik, krom och zink som har uppmäts i halter över SGU:s bedömningsgrunder. Det förekommer ingen tydlig ökning för dessa parametrar, när halter uppströms och nedströms deponin jämförs. Därtill bedöms inte deponin innebära läckage av föroreningar till omgivningen eller att förorenat lakvatten infiltrerar grundvattnet. Av detta följer att det saknas tydlig spridningsväg via grundvatten till omgivningen.

### ***Påverkan på Svartviksfjärden***

Bolaget följer gällande krav och regler avseende mottagning och karakterisering av avfall, dvs. avfallsdeklaration, transportdokument, och karakterisering om avfallet ska deponeras. Vid misstanke om fel i avfallsdeklarationen har bolaget rutiner för att hantera dessa situationer, bland annat rutiner för återkoppling till kunden och samt för rättelse.

Den samlade kumulativa påverkan på recipienten inkluderas i uppmätta recipienthalter/bakgrundshalter i Svartviksfjärden (station 575) och Draget (station 630). Uppmätta halter i dessa punkter innefattar dagens påverkan från hela Vaple deponi, dvs. påverkan från både GANSCAs och Fortums verksamheter samt resterande verksamheter runt Svartviksfjärden. Den kumulativa påverkan får därmed anses vara klarlagd.

Liksom Fortum släpper GANSCA idag ut renat lakvatten batchvis under ett

varierande antal veckor över året. Dessa veckor skulle kunna sammanfalla med de veckor som Fortums utsläpp sker. Om utsläppen inte sammanfaller gäller den bedömning av påverkan från Fortums verksamhet som framgår av Bilaga 12 till MKB. Om samtida utsläpp sker uppstår tillfälligt en större påverkan. De ämnen som finns i lakvattnet som både Fortum och GANSCA släpper ut, och där en kumulativ påverkan skulle kunna uppstå, är cyanid och ammoniumkväve.

Tillskottet av cyanid från GANSCA, i Svartviksfjärden 500 m från utsläppspunkten, är vid utsläpp ca 0,001 µg/l. Om utsläpp från GANSCA och Fortum skulle ske samtidigt innebär det ett totalt haltbidrag från Vaple deponi om ca 0,001 µg/l för befintligt tillstånd och ca 0,005 µg/l för sökt tillstånd. Detta ligger väl under det kanadensiska riktvärdet för ytvatten på 5 µg/l (se referens i Bilaga 12 till MKB). På årsbasis blir haltpåslaget cyanid från Vaple deponi ännu mindre.

Då det tillfälliga utsläppet av ammoniumkväve omvandlats till ammoniakkväve i recipienten utgör påverkan från GANSCA ett haltpåslag på befintlig medelhalt (1,24 µg/l i Svartviksfjärden provpunkt 575) om ca 1,7 % (befintlig verksamhet) efter 500 meter från utsläppspunkten. Påverkan från Fortum ger, liksom tidigare beskrivet i Bilaga 12 till MKB, ett haltpåslag om ca 0,01 % (befintlig verksamhet) efter 500 meter från utsläppspunkten. På årsbasis utgör haltpåslaget 0,3 % från GANSCA och mindre än 0,001 % från Fortum.

Att bedöma påverkan på recipienten och möjligheten att uppnå miljökvalitetsnormen utifrån mängder är inte tillämpligt, eftersom bedömningsgrunden för miljökvalitetsnormerna avser halter. För Fortum presenteras föroreningshalter omräknade till mängder i Tabell 2 i Bilaga 12 till MKB. Där presenteras både utsläpp från befintlig verksamhet (nollalternativet) samt för föreslagna villkor i sökt tillstånd.

Förutsättningarna för att uppnå MKN för vatten i Svartviksfjärden förändras inte om dammen töms kontinuerligt i jämförelse med ca 5 gånger per år, eftersom samma mängd vatten med samma föroreningsinnehåll kommer att släppas ut även

vid kontinuerlig tömning men då med avsevärt lägre flöde. Recipientbedömningen är gjord utifrån att dammen töms 5 gånger per år, vilket innebär att recipient-påverkan som beskrivs är tillfällig och innebär det ”värsta scenariot”. Sett över hela året blir påverkan från Fortum mindre jämfört med vid de tidsperioder när utsläpp sker och som bedöms i påverkansanalysen, Bilaga 12 till MKB. Som redovisas i påverkansanalysen för Svartviksfjärden bedöms den sökta verksamheten inte äventyra möjligheten att uppnå god ekologisk och kemisk status för Svartviksfjärden.

### ***Behandling av förorenade jord- och schaktmassor***

Val av jordtvätt och andra behandlingsmetoder beror på vilket behov som bedöms föreligga, vilket i sin tur bl.a. beror på mottagna avfallstyper. Det behövs således en viss flexibilitet för att kunna välja en lämplig teknik för jordtvätt. Bolaget har gett en översiktlig beskrivning hur tekniken med jordtvätt fungerar, se avsnitt 4.4.2 i MKB.

När det gäller Miljökontorets synpunkt kring friklassning anför bolaget följande. För att kunna återanvända behandlat avfall som mottagits vid anläggningen utförs provtagning av exempelvis metaller, alifater och aromater samt de specifika föroreningar som gäller för det aktuella avfallet och en bedömning görs avseende föroreningsinnehåll för att bedöma avfallets innehåll. Därefter görs en bedömning av om och i sådana fall vad det aktuella avfallet kan användas till. Bedömningen görs utifrån de kriterier som finns i Naturvårdsverkets handbok för användning av avfall i anläggningsarbeten.

### ***Mottagningskriterier***

Mottagningskriterierna är specificerade genom vilka avfallskoder som får användas och vilka behandlingsmetoder som kan tillämpas. Vilka mottagningskriterier som gäller för en verksamhet följer av Naturvårdsverkets föreskrifter. Eftersom dessa kan uppdateras är det enligt bolaget inte lämpligt att reglera mottagningskriterier i tillståndet. Bolaget anser dock att det finns möjlighet att komplettera kontrollprogrammet med de acceptanskriterier som gäller för verksamheten.



### ***Återvinning av avfall***

Villkor 12 avser massor som kan användas inom verksamhetsområdet, men utanför deponins tätskikt. Villkoret reglerar alltså inte massor utanför verksamhetsområdet. Bolaget anser inte att det är lämpligt att reglera användning av massor utanför verksamhetsområdet. Bolaget hänvisar även till vad som anförs som svar på Länsstyrelsens fråga i detta avseende, se avsnittet Konstruktionsmaterial ovan.

### ***Kontrollprogram***

Fortum godtar Miljökontorets förslag avseende tidpunkten för när kontrollprogrammet ska ges in. När det gäller Miljökontorets synpunkter på innehållet i kontrollprogrammet anser bolaget att det saknas skäl att i tillståndet reglera i detalj vad kontrollprogrammet ska innehålla. Bolagets villkorsförslag 18 anger att kontrollprogrammet ska innehålla mätmetoder, mätfrekvenser och utvärderingsmetoder. Det närmare innehållet bör enligt bolagets bedömning bestämmas tillsammans med tillsynsmyndigheten. Bolaget noterar därvid att länsstyrelsen inte har framfört någon synpunkt såvitt gäller utformning av kontrollprogrammet.

## **DOMSKÄL**

Målet har kungjorts. Mark- och miljödomstolen har den 21 mars 2022 hållit huvudförhandling och syn.

### **Miljökonsekvensbeskrivning**

Mark- och miljödomstolen bedömer sammantaget att miljöeffekterna har beskrivits tillräckligt väl i den upprättade och inlämnade miljökonsekvensbeskrivningen (inklusive kompletteringar av denna under målets handläggning) och att den därmed uppfyller kraven på en sådan beskrivning i enlighet med 6 kap. miljöbalken. Miljökonsekvensbeskrivningen kan därför godkännas och den specifika miljöbedömningen kan slutföras.

### **Tillåtlighet**

#### ***Lokalisering***

Av 2 kap. 6 § första stycket miljöbalken framgår att för en verksamhet eller åtgärd som tar i anspråk ett mark- eller vattenområde ska det väljas en plats som är lämplig med hänsyn till att ändamålet ska kunna uppnås med minsta intrång och olägenhet för människors hälsa och miljön.

Ett tillstånd får inte heller ges i strid mot gällande detaljplan eller områdesbestämmelse (2 kap. 6 § tredje stycket miljöbalken).

Enligt 2 kap. 7 § miljöbalken får kraven i 2–5 §§ och 6 § första stycket gälla i den utsträckning det inte kan anses orimligt att uppfylla dem. Vid denna bedömning ska särskild hänsyn tas till nyttan av skyddsåtgärder och andra försiktighetsmått jämfört med kostnaderna för sådana åtgärder.

Mark- och miljödomstolen konstaterar att nämnden uttryckt tveksamhet till lokaliseringen av verksamheten med hänvisning till att de naturliga förutsättningarna för deponiverksamhet på platsen är bristfälliga på grund av höga grundvattennivåer och tunna jordlager. Områdets geologiska och hydrogeologiska förutsättningar pekar, enligt nämnden, på möjliga allvarliga risker för miljön. Nämnden har dock inte specifikt yrkat att ansökan ska avslås med hänvisning till att lokaliseringen är olämplig på grund av dessa brister.

Mark- och miljödomstolen gör följande bedömning. Bolagets verksamhet utgör en del av befintlig verksamhet som tidigare tillståndsprövats i mål M 3572-11. Lokaliseringen godtogs i samband med den tillståndsprövningen. Platsen är detaljplanlagd för deponeringsverksamhet. Under målets handläggning har Fortum kompletterat lokaliseringsutredningen och utrett alternativa platser. Vid en samlad bedömning anser mark- och miljödomstolen att den valda lokaliseringen är lämplig, i första hand med hänvisning till att dels kommunen i detaljplanen utpekat området som lämpligt för deponeringsverksamhet, dels att omgivningsförhållandena, med stort avstånd till bostäder, närheten till annan störande verksamhet (E4) samt att

verksamheten i dag pågår på platsen. De tveksamheter som nämnden pekar på avseende geohydrologiska förutsättningar m.m. bedöms acceptabla med hänvisning till de skyddsåtgärder som föreskrivs i regler om avfallshantering och deponering samt villkor i denna dom. Av de lokaliseringsalternativ som Fortum har utrett bedöms den nu aktuella platsen sammantaget som den bästa. Den föreslagna lokalisering uppfyller därmed kraven i 2 kap. 6 § miljöbalken.

***Miljökvalitetsnormer för vatten och luft***

Enligt 5 kap. 1 § miljöbalken får regeringen för vissa geografiska områden eller för hela landet meddela föreskrifter om kvaliteten på mark, vatten, luft eller miljön i övrigt, om det behövs för att varaktigt skydda människors hälsa eller miljön eller för att avhjälpa skador på eller olägenheter för människors hälsa eller miljön (miljökvalitetsnormer). Regeringen får överlåta till en myndighet att meddela miljökvalitetsnormer.

Enligt 5 kap. 4 § första stycket miljöbalken får en myndighet eller en kommun inte tillåta att en verksamhet eller en åtgärd påbörjas eller ändras om detta, trots åtgärder för att minska föroreningar eller störningar från andra verksamheter, ger upphov till en sådan ökad förorening eller störning som innebär att vattenmiljön försämras på ett otillåtet sätt eller som har sådan betydelse att det äventyrar möjligheten att uppnå den status eller potential som vattnet ska ha enligt en miljökvalitetsnorm. Av 5 kap. 4 § andra stycket miljöbalken följer att vid prövning för ett nytt tillstånd och vid omprövning av tillstånd ska de bestämmelser och villkor beslutas som behövs för att verksamheten inte ska medföra en sådan försämring eller ett sådant äventyr.

Mark- och miljödomstolen gör följande bedömning. Vid sin bedömning av verksamhetens påverkan på recipienten har Fortum låtit WSP Environmental Sverige (WSP) genomföra utredning av påverkan på berörda kvalitetsfaktorer vid utsläpp av behandlat lak- och dagvatten till Svartviksfjärden. Sammanfattningsvis konstaterar WSP att Fortums verksamhet utgör en mindre källa av samtliga undersökta ämnen och föreningar som följer av utsläppet från verksamheten till

Svartviksfjärden. Status för kvalitetsfaktorerna näringsämnen, särskilt förorenande ämnen och prioriterade ämnen beräknas förbli oförändrade i vattenförekomsten. Detta gäller också för närområdet till utsläppspositionen. Mark- och miljödomstolen delar Fortums bedömning att det inte finns skäl att befara att den ansökta verksamhetens tillskott av föroreningar kommer att försämra någon av kvalitetsfaktorerna. Inte heller bedöms ansökt verksamhet äventyra möjligheterna att uppnå fastställda miljökvalitetsnormer för recipienten Svartviksfjärden.

Även utsläppen till luft förväntas bli små till måttliga. Miljökvalitetsnormerna för omgivningsluft bedöms kunna innehållas med god marginal vid ansökt verksamhet.

Mark- och miljödomstolen gör sammantaget bedömningen att miljökvalitetsnormer för vatten i berörd vattenförekomst samt för luftkvalitet inte medför något hinder mot att ansökan kan godtas.

#### ***Miljöbalkens allmänna hänsynsregler***

Mark- och miljödomstolen finner inget hinder mot att tillstånd meddelas utifrån bestämmelserna i 2 kap. miljöbalken eller utifrån vad som föreskrivs om behandling av avfall i 9 kap. 7 a § och 15 kap. 11 § miljöbalken, eller bestämmelser i övrigt. Mark- och miljödomstolen bedömer därutöver att aktuell verksamhet inte strider mot stoppregeln i 2 kap. 9 § miljöbalken.

#### ***Tillåtlighet sammanfattningsvis***

Sammantaget anser domstolen att ansökan om tillstånd till miljöfarlig verksamhet ska bifallas och verksamheten bedömas vara tillåtlig i enlighet med bolagets yrkande. Se vidare under rubriken Tillståndets omfattning nedan.

#### **IED-verksamhet**

Fortums anläggning utgör en s.k. industriutsläppsverksamhet enligt industriutsläppsförordningen (2013:250).

Mark- och miljödomstolen har i sin bedömning av vilka villkor som ska föreskrivas använt tillämpliga BAT-slutsatser och BREF-dokument för avfallsbehandling som referens (Kommissionens genomförandebeslut [EU] 2018/1147 av den 10 augusti 2018 om fastställande av BAT-slutsatser för avfallsbehandling, i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/75/EU) och BAT-slutsatser för avfallsbehandling (Kommissionens genomförandebeslut [EU] 2019/2010 av den 12 november 2019 om fastställande av BAT-slutsatser för avfallsförbränning, i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/75/EU) som del av underlaget.

Till ansökan bifogad Statusrapport har också legat till grund för domstolens bedömning av om ansökan kan ha ansetts vara komplett.

### **Tillståndets omfattning**

Av 22 kap. 25 § 1-2 punkterna miljöbalken framgår bl.a. att en dom som innebär att tillstånd ges till en verksamhet ska i förekommande fall innehålla bestämmelser om den tid som tillståndet ska gälla och omfattningen av verksamheten.

Enligt 22 kap. 25 a § miljöbalken ska en dom som omfattar tillstånd att behandla avfall alltid innehålla

1. uppgift om avfallstyper och mängder avfall som får behandlas,
2. uppgift om behandlingsmetod som ska tillämpas på avfallet,
3. de villkor som behövs i fråga om åtgärder för att övervaka och kontrollera att de skyldigheter som gäller för verksamheten uppfylls, och
4. de villkor som behövs i fråga om åtgärder för avslutande av verksamheten och efterbehandling.

Enligt 22 kap. 25 c § miljöbalken ska en dom som omfattar tillstånd att bedriva verksamhet med deponering av avfall dessutom alltid innehålla

1. uppgift om vilken av deponiklasserna farligt avfall, icke- farligt avfall eller inert avfall som tillståndet avser,
2. de villkor som behövs i fråga om åtgärder före och under driften av deponin,

och

3. de villkor som behövs i fråga om skyldighet att rapportera om avfallstyper och mängder av avfall som har deponerats.

### ***Tidsbegränsning av tillståndet***

Länsstyrelsen menar att tillståndet bör tidsbegränsas till 15–20 år med hänvisning till att det kan vara lämpligt då det sker en snabb utveckling med ny kunskap om bland annat nya förorenade ämnen, teknisk utveckling och ny lagstiftning.

Enligt 16 kap. 2 § miljöbalken får tillstånd lämnas för en begränsad tid. Genom bestämmelsen i miljöbalken ska tillstånd i ökad utsträckning kunna meddelas för begränsad tid. Det innebär att tidsbegränsade tillstånd bör i stor utsträckning kunna tillämpas på miljöfarlig verksamhet. Om det exempelvis finns risk för att grundvattnet förorenas av vissa ämnen skall tidsperioden bestämmas till högst fyra år. Även i andra fall kan det vara lämpligt att tiden begränsas för verksamheter med kraftig miljöpåverkan, till exempelvis tio år, eftersom det då blir en automatisk omprövning i samband med ansökan om nytt tillstånd (se prop. 1997/98:45, del I, s. 344).

Mark- och miljödomstolen anser att det inte finns skäl att tidsbegränsa tillståndet. Ansökan gäller en befintlig deponiverksamhet med viss ändring vad gäller vissa avfallskategorier. Ansökan och tillståndet begränsas geografiskt med ansökt deponiyta och avfallsvolymer samt av gällande detaljplan. Detta innebär en tillräcklig begränsning av verksamheten.

### ***Avfallsmängder, avfallstyper och behandlingsmetoder***

Bolaget har i sina yrkanden angett den maximala mängden icke-farligt och farligt avfall som planeras mottas, lagras, behandlas och deponeras på anläggningen. En förteckning över totala mängder avfall som avses deponeras redovisas i avsnitt 3.2 i ansökan samt i miljökonsekvensbeskrivningen. En förteckning över aktuella avfallstyper som skall deponeras återfinns i bilaga till miljökonsekvensbeskrivningen. Planerade behandlingsmetoder är biologiska och/eller mekaniska

samt fysikalisk-kemiska. Behandlingarna kommer att genomföras kampanjvis, beroende på behov och efterfrågan. Därutöver kan andra metoder komma att bli aktuella efter samråd med tillsynsmyndigheten.

Mark- och miljödomstolen bedömer med utgångspunkt från bestämmelserna i 22 kap. 25 § p 2 samt 22 kap. 25 a och 25 c §§ miljöbalken att uppgifter om vilka totala avfallsmängder som tillståndet ska omfatta, liksom vilka avfallstyper och vilka behandlingsmetoder som bolaget ges tillstånd till samt även vilka klasser av deponier som tillståndet omfattar framgår av tillståndets ramar på det sätt som framgår av domslutet.

### **Slutliga villkor och delegation**

Sökanden har, som talan slutligen bestämts, föreslagit 19 villkor för verksamheten. Länsstyrelsen har godtagit samtliga men föreslagit att villkor 12 ska utgå.

Mark- och miljödomstolen kommenterar gjorda bedömningar i den omfattning det bedöms relevant.

### ***Ekonomisk säkerhet***

Enligt 15 kap. 35 § miljöbalken får ett tillstånd till en verksamhet som omfattar deponering av avfall ges endast om verksamhetsutövaren för fullgörandet av de skyldigheter som gäller för deponeringsverksamheten ställer säkerhet enligt 16 kap. 3 § eller vidtar någon annan lämplig åtgärd för sådant säkerställande.

Enligt 16 kap. 3 § första stycket får tillstånd enligt miljöbalken för sin giltighet göras beroende av att den som avser att bedriva verksamheten ställer säkerhet för kostnaderna för det avhjälpande av en miljöskada och de andra återställningsåtgärder som verksamheten kan föranleda. En säkerhet ska enligt andra stycket godtas om den visas vara betryggande för sitt ändamål. Säkerheten ska enligt tredje stycket prövas av tillståndsmyndigheten.

Avseende gällande tillstånd (mål M 3572-11) har GANSCA har ställt hela den ekonomiska säkerhet om 3 mkr som stipuleras i slutligt villkor 2 i form av en bankgaranti ställd till länsstyrelsen. Enligt yrkad ändring i tillståndet ska GANSCA avseende sin del av tillståndet ställa och vidmakthålla en ekonomisk säkerhet avseende ett belopp om 2 Mkr. Sökanden har yrkat att den ekonomiska säkerheten i nu aktuellt tillstånd ska bestämmas enligt viss föreslagen formel. Länsstyrelsen har godtagit sökandens förslag på ekonomisk säkerhet. Mark- och miljödomstolen har ingen annan uppfattning i den delen och fastställer den ekonomiska säkerheten i enlighet med Fortums och länsstyrelsens förslag.

### ***Buller, damning och lukt***

Sökanden har inkommit med en förnyad bullerutredning som visar att riktvärdena innehålls för nuvarande och tillkommande verksamhet. Föreslagna villkor rörande buller, som överensstämmer med de värden som anges i Naturvårdsverkets vägledning, fastställs i enlighet med domslutet.

Föreslagna villkor när det gäller damning och lukt, som remissinstanserna har medgett, ska också fastställas i enlighet med domslutet.

### ***Villkor om sluttäckningens egenskaper***

Vid sluttäckning av en deponi ska de försiktighetsmått föreskrivas som behövs för att motverka skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljö samtidigt som hänsyn ska tas till principen om resurshushållning (2 kap. 3 och 5 §§ miljöbalken).

Fortum har, med hänvisning till praxis, föreslagit ett villkor (12) som reglerar kvalitetskrav på avfall som i samband med sluttäckning avses att användas utanför deponins tätskikt. Av villkorsförslaget framgår att Naturvårdsverkets riktvärde för mindre känslig markanvändning (MKM) ska användas. Syftet med bolagets förslag till villkor 12 är att möjliggöra nyttiggörande av avfallsfraktioner som uppfyller kraven på MKM vid konstruktionsarbete och därmed minimera förbrukningen av jungfruligt material. Länsstyrelsen och nämnden anser att frågan om föroreningsinnehållet i det konstruktionsmaterial som ska användas inte ska regleras i



tillståndsvillkor utan i stället hanteras separat som en anmälan till tillsynsmyndigheten i varje enskilt fall.

Mark- och miljödomstolen hänvisar i detta avseende till den praxis som utvecklats. Miljööverdomstolen och Mark- och miljööverdomstolen har i flera avgöranden (se t.ex. MÖD 2007:29, MÖD 2008:7, MÖD 2011:5 och i mål M 5829-14) tagit ställning till frågan om vilka villkor och krav som ska föreskrivas och ställas på material utanför sluttäckningens tätskikt. Det kan, såsom remissmyndigheterna antytt, finnas skäl att beakta de specifika förutsättningarna som finns vid denna deponi och ta hänsyn till områdets användning på lång sikt, med målet att ge tillräckligt skydd för människors hälsa och miljön. Vad som framkommit om lokaliseringen av den nu aktuella deponin motiverar inte att i detta fall göra en annan bedömning och frångå praxis. Vid en individuell bedömning konstaterar mark- och miljödomstolen att den aktuella deponin är en deponi för bl.a. farligt avfall. Det är därmed uppenbart att deponin för lång tid framöver måste betraktas som ett förorenat område som kommer att kräva särskild tillsyn och föreskrifter om restriktiv användning av marken. Det är alltså inte fråga om att inom överskådlig tid upplåta platsen till något som motiverar att högre krav ska ställas med hänsyn till skyddet för människors hälsa eller miljön. Enligt praxis har framkommit att massor som uppfyller kraven på mindre känslig markanvändning får nyttiggöras för konstruktionsändamål i deponis sluttäckning utanför tätskiktet och att detta överensstämmer med principen om resurshushållning i 2 kap. 5 § miljöbalken. Vad som framkommit om lokaliseringen av den nu aktuella deponin motiverar inte att i detta fall göra en annan bedömning.

Mark- och miljödomstolen fastställer villkor 12, med mindre justering, enligt Fortums förslag.

### ***Övriga villkor***

Beträffande Bolagets övriga förslag till slutliga villkor eller provisoriska föreskrifter som inte behandlats särskilt, finner domstolen att dessa i kan fastställas eftersom de

uppfyller berättigade krav på reglering av de frågor som avses. Inte heller remissmyndigheterna har några skillnader i uppfattningar i dessa delar.

### ***Igångsättnings tid***

Enligt 22 kap. 25 § andra stycket miljöbalken ska i fråga om tillstånd till miljöfarlig verksamhet i domen anges den tid inom vilken verksamheten ska ha satts igång.

Med igångsättnings tid menas den tid inom vilken de nya anläggningsdelarna tagits i drift.

Fortum har föreslagit en igångsättnings tid om fem år efter det att tillståndet har vunnit laga kraft. Mark- och miljödomstolen instämmer i Fortums bedömning att igångsättnings tiden bör bestämmas till fem år.

### ***Delegationer***

Fortum har föreslagit att mark- och miljödomstolen med stöd av 22 kap. 25 § tredje stycket miljöbalken överlåter till tillsynsmyndigheten att meddela villkor och försiktighetsmått avseende villkor 6, 9, 14 och 16. Mark- och miljödomstolen anser att delegation även ska omfatta utökade verksamhetstider enligt villkor 3 och metod för rening av vatten.

### ***Uppskjutna frågor***

Fortum är överens med länsstyrelsen om att frågan om slutliga villkor avseende utsläpp till vatten bör avgöras efter provotid och ytterligare utredningar. Fortum föreslår att provisorisk föreskrift ska gälla under provotiden. Fortum och länsstyrelsen är även överens om omfattning av provtagning och analys enligt föreslagen föreskrift. Behov av ytterligare provtagning kan ske kampanjvis inom ramen för egenkontrollen. Mark- och miljödomstolen skjuter upp avgörandet av slutliga villkor avseende utsläpp till vatten i enlighet med Fortums och länsstyrelsens förslag.

### **Verkställighetsförordnande**

Fortum har yrkat på verkställighetsförordnande. Länsstyrelsen har medgett bolagets yrkande.

När det finns skäl för det får mark- och miljödomstolen enligt 22 kap. 28 § miljöbalken förordna att ett tillstånd till en verksamhet får tas i anspråk även om domen inte har vunnit laga kraft.

Utgångspunkten är dock att ett ianspråktagande av ett tillstånd får ske först när tillståndet vunnit laga kraft. Mark- och miljödomstolen gör bedömningen att det kan finnas skäl till att medge bolagets yrkande utifrån att det rör sig om en befintlig verksamhet samt att där inte har förekommit några starkt motstående intressen i målet.

### **Tidigare tillstånd**

Fortum och GANSCA har gemensamt begärt att det nu gällande tillståndet i mål nr M 3572-11, ska upphöra att gälla i de delar som avser Fortums verksamhet, se mål nr M 1422-22. I dom denna dag i det målet har mark- och miljödomstolen bifallit ansökan. Fortums yrkande i denna del i nu aktuellt mål föranleder därför ingen åtgärd.

### **HUR MAN ÖVERKLAGAR**, se bilaga 2 (MMD-01)

Överklagande senast den 24 juni 2022. Prövningstillstånd krävs.

Åsa Ärlebrant

---

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Åsa Ärlebrant, ordförande, och tekniska rådet Lars-Gunnar Sjölund samt de särskilda ledamöterna Solveig Eriksson och Mikael Lif.

**Förteckning över avfallsslag som får tas emot, behandlas och deponeras**

01 Avfall från prospektering, ovan- och underjordsbrytning samt fysikalisk och kemisk behandling av mineral

0101 Avfall från mineralbrytning

0103 Avfall från fysikalisk och kemisk behandling av metallhaltiga mineral

0104 Avfall från fysikalisk och kemisk behandling av icke- metallhaltiga mineral

0105 Borrslem och annat borrarfall

02 Avfall från jordbruk, trädgårdsnäring, vattenbruk, skogsbruk, jakt och fiske samt från bearbetning och beredning av livsmedel

0201 Avfall från jordbruk, trädgårdsnäring, vattenbruk, skogsbruk, jakt och fiske.

*EJ 020102, 020106*

0203 Avfall från bearbetning och beredning av frukt, grönsaker, spannmål, ätliga oljor, kakao, kaffe och tobak; tillverkning av konserver; tillverkning av jäst och jästextrakt, bearbetning och jäsning av melass

0204 Avfall från sockertillverkning

0205 Avfall från tillverkning av mejeriprodukter

0206 Avfall från bagerier och konfektyrfabriker

0207 Avfall från produktion av alkoholhaltiga och alkoholfria drycker (utom kaffe, te och kakao)

03 Avfall från träförädling och tillverkning av plattor och möbler, pappersmassa, papper och papp

0301 Avfall från träförädling och tillverkning av plattor och möbler

0302 Avfall från träskyddsbehandling

0303 Avfall från tillverkning och förädling av pappersmassa, papper och papp

04 Avfall från läder-, päls- och textilindustri

0401 Avfall från läder- och pälsindustri

0402 Avfall från textilindustri

05 Avfall från oljeraffinering, naturgasrening och kolpyrolys

0501 Avfall från raffinering av petroleum

0506 Avfall från kolpyrolys

0507 Avfall från rening och transport av naturgas

06 Avfall från oorganisk-kemiska processer

- 0601 Avfall från tillverkning, formulering, distribution och användning av syror
- 0602 Avfall från tillverkning, formulering, distribution och användning av baser
- 0603 Avfall från tillverkning, formulering, distribution och användning av salter, saltlösningar och metalloxider
- 0604 Annat metallhaltigt avfall än det som anges i 06 03  
*EJ deponering av 060405*
- 0605 Avfall från avloppsbehandling på produktionsstället
- 0606 Avfall från tillverkning, formulering, distribution och användning av svavelhaltiga kemikalier, samt från kemiska processer där svavelföreningar ingår och avsvavlingsprocesser
- 0607 Avfall från tillverkning, formulering, distribution och användning av halogener samt från kemiska processer där halogenföreningar ingår
- 0608 Avfall från tillverkning, formulering, distribution och användning av kisel och kiselderivat
- 0609 Avfall från tillverkning, formulering, distribution och användning av fosforhaltiga kemikalier samt från kemiska processer där fosforföreningar ingår
- 0610 Avfall från tillverkning, formulering, distribution och användning av kvävehaltiga kemikalier, samt från kemiska processer där kväveföreningar ingår och från tillverkning av gödningsmedel
- 0611 Avfall från tillverkning av oorganiska pigment och täckmedel
- 0613 Annat avfall från oorganiska kemiska processer
- 07 Avfall från organisk-kemiska processer
- 0701 Avfall från tillverkning, formulering, distribution och användning av organiska baskemikalier
- 0702 Avfall från tillverkning, formulering, distribution och användning av plast, syntetgummi och konstfibrer  
*EJ deponering av 070212*  
*EJ deponering av 070299*
- 0703 Avfall från tillverkning, formulering, distribution och användning av organiska färgämnen och pigment (*utom 06 11*)
- 0704 Avfall från tillverkning, formulering, distribution och användning av organiska växtskyddsprodukter (*utom 02 01 08 och 02 01 09*), träsäddskyddsprodukter (*utom 03 02*) och andra biocider
- 0705 Avfall från tillverkning, formulering, distribution och användning av farmaceutiska produkter  
*EJ avfall med animaliskt eller humanbiologiskt ursprung.*
- 0706 Avfall från tillverkning, formulering, distribution och användning av fetter, smörjmedel, såpa, rengöringsmedel, desinfektionsmedel och kosmetika
- 0707 Avfall från tillverkning, formulering, distribution och användning av finkemikalier och kemiska produkter, som inte anges på annan plats

08 Avfall från tillverkning, formulering, distribution och användning av ytbeläggningar (färg, lack och porslinsmalj), lim, fogmassa och tryckfärg

0801 Avfall från tillverkning, formulering, distribution, användning och borttagning av färg och lack

0802 Avfall från tillverkning, formulering, distribution och användning av andra ytbeläggningsmedel (även keramiska material)

0803 Avfall från tillverkning, formulering, distribution och användning av tryckfärg

0804 Avfall från tillverkning, formulering, distribution och användning av lim och fogmassa (även impregneringsmedel)

0805 Avfall som inte anges på annan plats i kapitel 08

09 Avfall från fotografisk industri

0901 Avfall från fotografisk industri

10 Avfall från termiska processer

1001 Avfall från kraftverk och andra förbränningsanläggningar (utom 19)

1002 Avfall från järn- och stålindustri

1003 Avfall från aluminiumsmältverk

1004 Avfall från blysmältverk

1005 Avfall från zinksmältverk

1006 Avfall från kopparsmältverk

1007 Avfall från silver-, guld- och platinasmältverk

1008 Avfall från andra icke-järnsmältverk

1009 Avfall från järngjuterier

1010 Avfall från andra metallgjuterier än järngjuterier

1011 Avfall från tillverkning av glas och glasprodukter

1012 Avfall från tillverkning av keramikvaror, tegel, klinker och byggmaterial

1013 Avfall från tillverkning av cement, kalk och puts samt produkter baserade på dessa

*EJ deponering av avfallskod 101312*

1014 Avfall från krematorier

11 Avfall från kemisk ytbehandling och ytbehandling av metaller och andra material; hydrometallurgiska processer, exklusive järnmetaller

1101 Avfall från kemisk ytbehandling och ytbeläggning av metaller och andra material (t.ex. galvanisering, förzinkning, betning, etsning, fosfatering, alkalisk avfettning och eloxidering)

1102 Avfall från hydrometallurgiska processer där järn inte ingår

1103 Slam och fast avfall från härdning

1105 Avfall från varmförzinkning

12 Avfall från formning samt fysikalisk och mekanisk ytbehandling av metaller och plaster

1201 Avfall från formning samt fysikalisk och mekanisk ytbehandling av metaller och plaster

1203 Avfall från vatten- och ångavfettning (*utom 11*)

13 Oljeavfall och avfall från flytande bränslen (*utom ätliga oljor och oljor i kapitel 05, 12 och 19*)

1301 Hydrauloljeavfall

1302 Motorolje-, transmissionsolje- och smörjoljeavfall

1303 Avfall av isoler- och värmeöverföringsoljor

1304 Maskinrumsolja

1305 Material från oljeavskiljare

1307 Avfall av flytande bränslen och drivmedel

1308 Annat oljeavfall

14 Avfall bestående av organiska lösningsmedel, köldmedier och drivmedel (*utom 07 och 08*)

1406 Avfall bestående av organiska lösningsmedel, köldmedier och drivmedel för skum eller aerosoler

15 Förpackningsavfall; absorbermedel, torkdukar, filtermaterial och skyddskläder som inte anges på annan plats

1501 Förpackningar (även kommunalt förpackningsavfall som anges i 20 01 men som har samlats in separat)

1502 Absorbermedel, filtermaterial, torkdukar och skyddskläder

16 Avfall som inte anges på annan plats i förteckningen

1602 Avfall från elektrisk och elektronisk utrustning

1603 Produktionsserier som inte uppfyller uppställda krav och oanvända produkter

*EJ 1604*

*EJ 1605*

1606 Batterier och ackumulatorer

1607 Avfall från rengöring av transporttankar, lagertankar och tunnor (*utom 05 och 13*)

1608 Förbrukade katalysatorer

1609 Oxidationsmedel

1610 Vattenhaltigt avfall avsett att behandlas utanför produktionsstället

1611 Förbrukad infodring och förbrukade eldfasta material

17 Bygg- och rivningsavfall (även uppgrävda massor från förorenade områden)

1701 Betong, tegel, klinker och keramik

1702 Trä, glas och plast

1703 Bitumenblandningar, stenkolstjära och tjärprodukter

1704 Metaller (även legeringar av dessa)

1705 Jord (även uppgrävda massor från förorenade områden), sten och muddermassor

1706 Isolermaterial och byggmaterial som innehåller asbest

1708 Gipsbaserade byggmaterial

1709 Annat bygg- och rivningsavfall

19 Avfall från avfallshanteringsanläggningar, externa avloppsreningsverk och framställning av dricksvatten eller vatten för industriändamål

1901 Avfall från förbränning eller pyrolys av avfall

1902 Avfall från fysikalisk eller kemisk behandling av avfall (även avlägsnande av krom eller cyanid samt neutralisering)

1903 Stabiliserat eller solidifierat avfall

1904 Förglasat avfall och avfall från förglasning

1905 Avfall från aerob behandling av fast avfall

1906 Avfall från anaerob behandling av avfall

1907 Lakvatten från avfallsupplag

1908 Avfall från avloppsreningsverk som inte anges på annan plats i förteckningen

1909 Avfall från framställning av dricksvatten eller vatten för industriändamål

1910 Avfall från fragmentering av metallhaltigt avfall

1911 Avfall från oljeregnerering

1912 Annat avfall från mekanisk behandling av avfall (t.ex. sortering, krossning, komprimering, sintring)

1913 Avfall från efterbehandling av jord och grundvatten

20 Kommunalt avfall (hushållsavfall och liknande handels-, industri- och institutionsavfall) även separat insamlade fraktioner

2001 Separat insamlade fraktioner (*utom 15 01*)

*EJ 200131*

*EJ 200132*

2002 Trädgårds- och parkavfall (även avfall från begravningsplatser)

*EJ rester från begravningsplatser*

2003 Annat kommunalt avfall än det som anges i 20 01 och 20 02

*EJ 200304*

*EJ 200306*





## Hur man överklagar

### Dom i mark- och miljödomstol som första instans

MMD-01

Vill du att domen ska ändras i någon del kan du överklaga. Här får du veta hur det går till.

#### Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Ditt överklagande ska ha kommit in till domstolen inom 3 veckor från domens datum. Sista datum för överklagande finns på sista sidan i domen.

#### Överklaga efter att motparten överklagat

Om ena parten har överklagat i rätt tid, har den andra parten också rätt att överklaga även om tiden har gått ut. Det kallas att anslutningsöverklaga.

En part kan anslutningsöverklaga inom en extra vecka från det att överklagandetiden har gått ut. Ett anslutningsöverklagande måste alltså komma in inom 4 veckor från domens datum.

Ett anslutningsöverklagande upphör att gälla om det första överklagandet dras tillbaka eller av något annat skäl inte går vidare.

#### Så här gör du

1. Skriv mark- och miljödomstolens namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att domen ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att Mark- och miljööverdomstolen ska ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).
3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.
4. Lämna namn samt aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.  
  
Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skriv under överklagandet själv eller låt ditt ombud göra det.
6. Skicka eller lämna in överklagandet till mark- och miljödomstolen. Du hittar adressen i domen.

#### Vad händer sedan?

Mark- och miljödomstolen kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att domen gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar mark- och miljödomstolen överklagandet och alla handlingar i målet vidare till Mark- och miljööverdomstolen.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning, kan även Mark- och miljööverdomstolen skicka brev på detta sätt.

#### Prövningstillstånd i Mark- och miljööverdomstolen

När överklagandet kommer in till Mark- och miljööverdomstolen tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Mark- och miljööverdomstolen ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att mark- och miljödomstolen dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om mark- och miljödomstolen har dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rättstillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Om du *inte* får prövningstillstånd gäller den överklagade domen. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt du vill föra fram.

#### Vill du veta mer?

Ta kontakt med mark- och miljödomstolen om du har frågor. Adress och telefonnummer finns på första sidan i domen.

Mer information finns på [www.domstol.se](http://www.domstol.se).